

سازمان حسابرسی

استاندارد خدمات مرتبط ۴۴۰۰

روش‌های توافقی رسیدگی

(تجدید نظر شده ۱۴۰۳)

استاندارد خدمات مرتبط ۴۴۰۰ (تجدیدنظر شده ۱۴۰۳)
روش‌های توافقی رسیدگی

فهرست

<u>شماره بند</u>	کلیات
۱-۳	دامنه استاندارد
۴-۶	روش‌های توافقی رسیدگی
۷-۱۰	جایگاه استاندارد
۱۱	تاریخ اجرا
۱۲	اهداف
۱۳	تعاریف
۱۴-۳۵	الزامات
۱۴-۱۶	اجرای روش‌های توافقی رسیدگی طبق این استاندارد
۱۷	الزامات اخلاقی مربوط
۱۸	قضاوت حرفه‌ای
۱۹-۲۰	کنترل کیفیت در سطح روش‌های توافقی رسیدگی
۲۱-۲۳	پذیرش و ادامه کار
۲۴-۲۶	توافق در خصوص شرایط روش‌های توافقی رسیدگی
۲۷-۲۸	اجرای روش‌های توافقی رسیدگی
۲۹	استفاده از کار کارشناس حسابرس
۳۰-۳۳	گزارش روش‌های توافقی رسیدگی
۳۴	انجام روش‌های توافقی رسیدگی همراه با یک خدمت دیگر
۳۵	مستندسازی
	توضیحات کاربردی
ت-۱ تا ت-۷	دامنه استاندارد
ت-۸	تاریخ اجرا
ت-۹ تا ت-۱۱	تعاریف
ت-۱۲ تا ت-۱۸	الزامات اخلاقی مربوط

استاندارد خدمات مرتبط ۴۴۰۰ (تجدیدنظر شده ۱۴۰۳)
روش‌های توافقی رسیدگی

شماره بند

ت-۱۹ تا ت-۲۱	قضاوت حرفه‌ای
ت-۲۲ تا ت-۲۵	کنترل کیفیت در سطح روش‌های توافقی رسیدگی
ت-۲۶ تا ت-۳۶	پذیرش و ادامه کار
ت-۳۷ تا ت-۴۲	توافق در مورد شرایط قرارداد
ت-۴۳	اجرای روش‌های توافقی رسیدگی
ت-۴۴ تا ت-۴۸	استفاده از کار کارشناس حسابرسان
ت-۴۹ تا ت-۵۶	گزارش روش‌های توافقی رسیدگی
ت-۵۷	انجام روش‌های توافقی رسیدگی همراه با یک خدمت دیگر
ت-۵۸	مستند سازی
	پیوست ۱: نمونه قرارداد
	پیوست ۲: مثال‌های تشریحی از گزارش روش‌های توافقی رسیدگی

این استاندارد باید همراه با "مقدمه استانداردهای حسابرسان، سایر خدمات اطمینان‌بخشی و خدمات مرتبط" مطالعه شود.

استاندارد خدمات مرتبط ۴۴۰۰ (تجدیدنظر شده ۱۴۰۳)

روش‌های توافقی رسیدگی

کلیات

دامنه استاندارد

۱. در این استاندارد مباحث زیر مطرح می‌شود:
 - الف. مسئولیت حسابرس در اجرای روش‌های توافقی رسیدگی؛ و
 - ب. شکل و محتوای گزارش روش‌های توافقی رسیدگی.
۲. این استاندارد درخصوص اجرای روش‌های توافقی رسیدگی به موضوعات مدنظر مالی و غیرمالی کاربرد دارد. (رک: بندهای ت-۱ و ت-۲)

ارتباط با استاندارد کنترل کیفیت ۱

۳. مسئولیت سیستم‌ها، سیاست‌ها و روش‌های کنترل کیفیت برعهده مؤسسه است. مؤسسات حسابرسی که روش‌های توافقی رسیدگی را عهده‌دار می‌شوند، باید استاندارد کنترل کیفیت ۱ را به کار بگیرند. (رک: بندهای ت-۳ تا ت-۷)

روش‌های توافقی رسیدگی

۴. در اجرای روش‌های توافقی رسیدگی، حسابرس روش‌هایی را انجام می‌دهد که بین او و طرف قرارداد مورد توافق قرار گرفته است و طرف قرارداد پذیرفته است که روش‌های مورد توافق متناسب با اهداف رسیدگی است. حسابرس، روش‌های توافقی اجرا شده و یافته‌های مرتبط را در گزارش روش‌های توافقی رسیدگی اطلاع‌رسانی می‌کند. طرف قرارداد و سایر استفاده‌کنندگان گزارش، روش‌های توافقی رسیدگی و یافته‌های گزارش شده توسط حسابرس را ارزیابی و از کار انجام شده توسط حسابرس، نتیجه‌گیری می‌کنند.
۵. ارزشمندی روش‌های توافقی رسیدگی که طبق این استاندارد انجام می‌شود، از موارد زیر منتج می‌شود:
 - الف. رعایت استانداردهای حرفه‌ای، از جمله الزامات اخلاقی مربوط توسط حسابرس؛ و
 - ب. اطلاع‌رسانی شفاف روش‌های اجرا شده و یافته‌های مرتبط.
۶. روش‌های توافقی رسیدگی، متفاوت از حسابرسی، بررسی اجمالی یا سایر خدمات اطمینان‌بخشی است. اجرای روش‌های توافقی رسیدگی مستلزم کسب شواهد با هدف ارائه اظهارنظر یا اطمینان‌بخشی به هر شکلی، توسط حسابرس نیست.

جایگاه استاندارد

۷. در این استاندارد، اهداف حسابرس از اجرای روش‌های توافقی رسیدگی تبیین گردیده که به نوبه خود زمینه تدوین الزامات این استاندارد را فراهم آورده است. تبیین اهداف به این منظور صورت گرفته است که به حسابرس کمک کند آنچه را که نیاز است در روش‌های توافقی رسیدگی انجام شود، درک کند.
۸. این استاندارد شامل الزاماتی است که با بکارگیری واژه "باید" مشخص شده است. این الزامات، به حسابرس کمک می‌کند به اهداف تعیین شده دست یابد.
۹. به علاوه، این استاندارد شامل کلیات، تعاریف و توضیحات کاربردی است که زمینه مناسب برای درک صحیح آن را فراهم می‌کند.
۱۰. در بخش توضیحات کاربردی، توصیف کامل‌تری از الزامات و نیز رهنمودهایی برای اعمال آنها ارائه شده است. این رهنمودها، به خودی

استاندارد خدمات مرتبط ۴۴۰۰ (تجدیدنظر شده ۱۴۰۳)

روش‌های توافقی رسیدگی

خود الزام تلقی نمی‌شوند، اما برای بکارگیری صحیح الزامات سودمند هستند. همچنین، در توضیحات کاربردی مقدمات لازم در خصوص مباحثی که در این استاندارد مورد توجه قرار گرفته، ارائه شده است، که به کاربرد الزامات این استاندارد کمک می‌کند.

تاریخ اجرا

۱۱. این استاندارد در مورد روش‌های توافقی رسیدگی که قرارداد آنها از اول فروردین ۱۴۰۳ یا پس از آن منعقد می‌شود، لازم‌الاجراست. (رک: بندت-۸)

اهداف

۱۲. اهداف حسابرس در کارهای روش‌های توافقی رسیدگی طبق این استاندارد به شرح زیر است:
الف. توافق با طرف قرارداد در مورد روش‌های توافقی رسیدگی؛
ب. اجرای روش‌های توافقی رسیدگی؛ و
پ. اطلاع‌رسانی روش‌های اجرا شده و یافته‌های مرتبط طبق الزامات این استاندارد.

تعاریف

۱۳. برای مقاصد این استاندارد، اصطلاحات زیر با معانی مشخص شده برای آنها به کار رفته‌اند:

الف. **استفاده‌کنندگان مورد نظر** - اشخاص حقیقی یا حقوقی یا گروه‌هایی که حسابرس انتظار دارد از گزارش روش‌های توافقی رسیدگی استفاده کنند. در برخی موارد، ممکن است استفاده‌کنندگان مورد نظر، مخاطب گزارش روش‌های توافقی رسیدگی نباشند. (رک: بندت-۹)

ب. **الزامات اخلاقی مربوط** - الزامات اخلاقی ناظر بر تیم روش‌های توافقی رسیدگی در آیین اخلاق و رفتار حرفه‌ای جامعه حسابداران رسمی ایران و آیین رفتار حرفه‌ای سازمان حسابرسی درج شده است.

پ. **تیم روش‌های توافقی رسیدگی** - همه افراد انجام دهنده یک کار روش‌های توافقی رسیدگی، شامل کارشناسان طرف قرارداد مؤسسه در ارتباط با آن کار.

ت. **حسابرس** - شخص یا اشخاصی که روش‌های توافقی رسیدگی را انجام می‌دهند (که معمولاً شامل مدیر مسئول یا دیگر اعضای تیم روش‌های توافقی رسیدگی یا، در موارد مقتضی، مؤسسه می‌شود). در مواردی که در این استاندارد به صراحت عنوان شده است که یک الزام یا مسئولیت توسط مدیر مسئول کار ایفا می‌شود، اصطلاح «مدیر مسئول کار» به جای «حسابرس» به کار می‌رود. منظور از حسابرس در این استاندارد، الزاماً فرد یا مؤسسه‌ای نیست که حسابرسی صورت‌های مالی واحد تجاری را به عهده دارد.

ث. **خدمات روش‌های توافقی رسیدگی** - نوعی از خدمات حرفه‌ای است که در آن، حسابرس برای اجرای روش‌هایی که مورد توافق وی و طرف قرارداد (و در موارد مقتضی، سایر اشخاص) قرار گرفته است، به کار گمارده می‌شود و روش‌های اجرا شده و یافته‌های مرتبط آن را در گزارش روش‌های توافقی رسیدگی اطلاع‌رسانی می‌کند. (رک: بندت-۹)

استاندارد خدمات مرتبط ۴۴۰۰ (تجدید نظر شده ۱۴۰۳)

روش‌های توافقی رسیدگی

- ج. **روش‌های توافقی رسیدگی** - روش‌هایی که توسط حسابرس و طرف قرارداد و، در موارد مقتضی، سایر اشخاص مورد توافق قرار گرفته است. (رک: بند ت-۹)
- چ. **طرف قرارداد** - شخص یا اشخاصی که حسابرس را برای اجرای روش‌های توافقی رسیدگی به کار می‌گمارند. (رک: بند ت-۱۰)
- ح. **طرف مسئول** - شخص یا اشخاصی که مسئولیت موضوع مدنظری که روش‌های توافقی رسیدگی در خصوص آن اجرا می‌شود، را برعهده دارند.
- خ. **قضاوت حرفه‌ای** - بکارگیری آموخته‌ها، تجارب و دانش مرتبط در چارچوب مطرح شده در این استاندارد و الزامات اخلاقی مربوط، به منظور اتخاذ تصمیمات آگاهانه درباره اقداماتی که با توجه به شرایط روش‌های توافقی رسیدگی مناسب هستند.
- د. **کارشناس حسابرس** - شخص حقیقی یا حقوقی دارای تخصص در حوزه‌ای غیر از خدمات اطمینان‌بخشی و خدمات مرتبط که حسابرس از کار وی در آن حوزه، به منظور ایفای مسئولیت‌های خود در روش‌های توافقی رسیدگی استفاده می‌کند. کارشناس حسابرس ممکن است کارشناس درون سازمانی (از کارکنان دائمی یا موقت مؤسسه حسابرسی یا مؤسسه حسابرسی شبکه‌ای)، یا کارشناس برون‌سازمانی باشد.
- ذ. **مدیر مسئول کار** - شریک یا فرد واجد شرایط دیگری در مؤسسه، دارای مجوز حرفه‌ای یا قانونی مربوط، که مسئول یک کار و اجرای آن و گزارش صادره از طرف مؤسسه است.
- ر. **یافته‌ها** - نتایج عینی روش‌های توافقی اجرا شده هستند. یافته‌ها به صورت عینی قابل تایید هستند. یافته‌های مربوط به روش‌های توافقی رسیدگی که در این استاندارد، به آن اشاره شده است در برگیرنده اظهارنظرها یا نتیجه‌گیری‌های حسابرس به هر شکل و همچنین توصیه‌های حسابرس نیست. (رک: بند ت-۱۱)

الزامات

اجرای روش‌های توافقی رسیدگی طبق این استاندارد

۱۴. حسابرس برای درک اهداف این استاندارد و بکارگیری مناسب الزامات آن باید از کل متن این استاندارد از جمله توضیحات کاربردی آن، درک درستی داشته باشد.

رعایت الزامات مربوط

۱۵. حسابرس باید از یکایک الزامات این استاندارد تبعیت کند، مگر آنکه یک الزام خاص در یک کار روش‌های توافقی رسیدگی مربوط نباشد. برای مثال، در مواردی که شرایط عنوان شده در الزام مورد نظر در آن کار روش‌های توافقی رسیدگی مصداق نداشته باشد.
۱۶. حسابرس نباید در گزارش خود به رعایت این استاندارد اشاره کند، مگر اینکه تمام الزامات مربوط این استاندارد را در روش‌های توافقی رسیدگی رعایت کرده باشد.

استاندارد خدمات مرتبط ۴۴۰۰ (تجدیدنظر شده ۱۴۰۳)

روش‌های توافقی رسیدگی

الزامات اخلاقی مربوط

۱۷. حسابرس باید الزامات اخلاقی مربوط را رعایت کند. (بندهای ت-۱۲ تا ت-۱۸)

قضاوت حرفه‌ای

۱۸. حسابرس باید در پذیرش، اجرا و گزارش یافته‌های روش‌های توافقی رسیدگی با در نظر گرفتن شرایط کار مورد نظر، قضاوت حرفه‌ای خود را به کار گیرد. (رک: بندهای ت-۱۹ تا ت-۲۱)

کنترل کیفیت در سطح روش‌های توافقی رسیدگی

۱۹. مدیر مسئول کار باید مسئولیت موارد زیر را بر عهده بگیرد:

الف. کیفیت کلی روش‌های توافقی رسیدگی از جمله، کار انجام شده توسط کارشناس حسابرس، در مواردی که از چنین کارشناسانی استفاده می‌شود؛ و (رک: بند ت-۲۲)

ب. انجام روش‌های توافقی رسیدگی مطابق با سیاست‌ها و روش‌های کنترل کیفیت مؤسسه از طریق:

۱. پیروی از روش‌های مناسب در خصوص پذیرش و ادامه همکاری با صاحبکار؛ (رک: بند ت-۲۳)

۲. متقاعد شدن در این خصوص که تیم روش‌های توافقی رسیدگی، در مجموع از صلاحیت‌ها و توانایی‌های لازم برای اجرای روش‌های توافقی رسیدگی برخوردار هستند؛

۳. هوشیار بودن نسبت به نشانه‌های عدم پیروی اعضای تیم کاری از الزامات اخلاقی مربوط، و تعیین اقدامات مناسب در صورت برخورد مدیر مسئول کار با نشانه‌های عدم رعایت الزامات اخلاقی مربوط توسط اعضای تیم مذکور؛ (رک: بند ت-۲۴)

۴. هدایت، نظارت و انجام روش‌های توافقی رسیدگی با رعایت استانداردهای حرفه‌ای و الزامات قانونی و مقرراتی مربوط؛ و

۵. پذیرش مسئولیت تهیه و نگهداری مناسب مستندات روش‌های توافقی رسیدگی.

۲۰. در صورتی که استفاده از کار کارشناس حسابرس در اجرای روش‌های توافقی برنامه‌ریزی شده باشد، مدیر مسئول کار باید متقاعد شود که می‌تواند به اندازه‌ای که برای پذیرش مسئولیت یافته‌های مندرج در گزارش روش‌های توافقی رسیدگی کفایت کند در کار کارشناس حسابرس مشارکت داشته باشد. (رک: بند ت-۲۵)

پذیرش و ادامه کار

۲۱. قبل از پذیرش یا ادامه یک کار روش‌های توافقی رسیدگی، حسابرس باید در مورد هدف آن کار شناخت کسب کند. اگر حسابرس از حقایق یا شرایطی آگاه شود که نشان‌دهنده نامناسب بودن روش‌های مورد درخواست برای اهداف روش‌های توافقی رسیدگی باشد، وی نباید آن کار را بپذیرد یا ادامه دهد. (رک: بندهای ت-۲۶ تا ت-۲۹)

۲۲. حسابرس تنها زمانی باید یک کار روش‌های توافقی رسیدگی را بپذیرد یا ادامه دهد که:

الف. طرف قرارداد تایید کند روش‌هایی که انتظار می‌رود توسط حسابرس انجام شود، برای هدف آن کار مناسب است؛

ب. حسابرس انتظار داشته باشد که بتواند اطلاعات لازم را برای انجام روش‌های توافقی به دست آورد؛

استاندارد خدمات مرتبط ۴۴۰۰ (تجدیدنظر شده ۱۴۰۳)

روش‌های توافقی رسیدگی

پ. روش‌های توافقی و یافته‌های مرتبط را بتوان به صورت عینی و شفاف که گمراه‌کننده، و مشمول تفاسیر متفاوت نباشند،

توصیف کرد؛ (رک: بندهای ت-۳۰ تا ت-۳۴)

ت. حسابرس دلیلی نداشته باشد که الزامات اخلاقی مربوط رعایت نخواهد شد؛ و

ث. در صورت ملزم بودن حسابرس به رعایت الزامات استقلال، حسابرس دلیلی نداشته باشد که الزامات استقلال رعایت نخواهد

شد. (رک: بندهای ت-۳۵ و ت-۳۶)

۲۳. اگر مدیر مسئول کار به اطلاعاتی دست یابد که در صورت دستیابی زودتر به آن، از پذیرش کار خودداری می‌شد، باید در این

خصوص بلافاصله به مؤسسه اطلاع‌رسانی کند تا مؤسسه و مدیر مسئول کار بتوانند اقدامات لازم را انجام دهند.

توافق در خصوص شرایط روش‌های توافقی رسیدگی

۲۴. حسابرس باید در مورد شرایط روش‌های توافقی رسیدگی با طرف قرارداد توافق کند و شرایط مورد توافق را در قرارداد درج

کند. شرایط کار باید شامل موارد زیر باشد: (رک: بندهای ت-۳۷ و ت-۳۸)

الف. مشخص کردن موضوع یا موضوعات مد نظری که روش‌های توافقی رسیدگی در خصوص آنها انجام خواهد شد؛

ب. هدف روش‌های توافقی رسیدگی و استفاده‌کنندگان مورد نظر گزارش روش‌های توافقی رسیدگی آن گونه که توسط

طرف قرارداد مشخص گردیده است؛

پ. در موارد مقتضی، طرف مسئول که توسط طرف قرارداد مشخص می‌شود، و گزاره‌ای مبنی بر اینکه روش‌های توافقی

رسیدگی بر این اساس اجرا می‌شود که طرف مسئول، مسئولیت موضوع مدنظر را که روش‌های توافقی در مورد آن اجرا

می‌شود، به عهده دارد؛

ت. تصریح الزامات اخلاقی مربوط که حسابرس در اجرای روش‌های توافقی رسیدگی، آن الزامات را رعایت خواهد کرد؛

ث. گزاره‌ای مبنی بر ملزم بودن یا نبودن حسابرس به رعایت الزامات استقلال، و ذکر الزامات مرتبط با استقلال در صورت ملزم

بودن به رعایت آن‌ها؛ (رک: بندهای ت-۳۵ و ت-۳۶)

ج. ماهیت روش‌های توافقی رسیدگی، شامل گزاره‌های زیر:

۱. روش‌های توافقی رسیدگی مستلزم اجرای روش‌های مورد توافق بین حسابرس و طرف قرارداد وی (و در موارد مقتضی،

سایر اشخاص) و گزارش یافته‌های آن توسط حسابرس است؛ (رک: بند ت-۹)

۲. یافته‌ها، نتایج عینی روش‌های توافقی اجرا شده هستند؛ و

۳. روش‌های توافقی رسیدگی جزو خدمات اطمینان‌بخشی نیست، و بر این اساس، حسابرس اظهار نظر یا نتیجه‌گیری

اطمینان‌بخشی ارائه نمی‌کند؛

چ. تایید مناسب بودن روش‌های توافقی رسیدگی برای اهداف مورد نظر توسط طرف قرارداد (و در موارد مقتضی، سایر

اشخاص)؛ (رک: بند ت-۹)

ح. مشخص کردن مخاطب گزارش روش‌های توافقی رسیدگی؛

خ. توصیف شفاف ماهیت، زمان‌بندی و میزان روش‌هایی که اجرا خواهد شد به گونه‌ای که گمراه‌کننده نبوده، و مشمول تفاسیر

متفاوت نشود، و (رک: بندهای ت-۳۹ و ت-۴۰)

د. اشاره به شکل و محتوای مورد انتظار گزارش روش‌های توافقی رسیدگی.

استاندارد خدمات مرتبط ۴۴۰۰ (تجدیدنظر شده ۱۴۰۳)

روش‌های توافقی رسیدگی

۲۵. اگر روش‌های توافقی رسیدگی طی اجرای کار تعدیل شوند، حسابرس و طرف قرارداد باید در قالب الحاقیه قرارداد که روش‌های تعدیل شده رسیدگی را منعکس می‌کند با یکدیگر توافق نمایند. (رک: بند ت-۴۱)

اجرای روش‌های توافقی رسیدگی در دوره‌های دیگر

۲۶. در صورت تکرار اجرای روش‌های توافقی رسیدگی در دوره‌های دیگر، حسابرس باید این مسئله را ارزیابی کند که آیا شرایط موجود، از جمله بروز تغییر در ملاحظات مربوط به پذیرش کار، مستلزم بازنگری در مفاد قرارداد است و مشخص کند که آیا یادآوری مفاد قرارداد فعلی به طرف قرارداد ضرورت دارد یا خیر. (رک: بند ت-۴۲)

اجرای روش‌های توافقی رسیدگی

۲۷. حسابرس باید روش‌های توافقی مندرج در قرارداد را اجرا کند.

۲۸. حسابرس باید لزوم درخواست تاییدیه کتبی مدیران را مورد توجه قرار دهد. (رک: بند ت-۴۳)

استفاده از کار کارشناس حسابرس

۲۹. در مواردی که حسابرس از کار کارشناس حسابرس استفاده می‌کند باید: (رک: بندهای ت-۴۴، ت-۴۵ و بند ت-۴۸)

الف. صلاحیت، توانایی‌ها و بی‌طرفی کارشناس حسابرس را مورد ارزیابی قرار دهد؛

ب. با کارشناس حسابرس در مورد ماهیت، دامنه و اهداف کار وی توافق کند؛ (بندهای ت-۴۶ و ت-۴۷)

پ. مشخص کند که آیا ماهیت، زمان‌بندی اجرا و میزان کار انجام شده توسط کارشناس مطابق با توافق صورت گرفته با وی در این مورد می‌باشد یا خیر؛ و

ت. مشخص نماید که آیا یافته‌ها به قدر کافی نتایج کار انجام شده را با در نظر گرفتن کار انجام شده توسط کارشناس حسابرس توصیف می‌کند یا خیر.

گزارش روش‌های توافقی رسیدگی

۳۰. گزارش روش‌های توافقی رسیدگی باید مکتوب بوده و شامل موارد زیر باشد: (رک: بند ت-۴۹)

الف. عنوان گزارش که به صورت شفاف نشان دهد که گزارش مورد نظر، گزارش روش‌های توافقی رسیدگی است؛

ب. مخاطب گزارش آنگونه که در قرارداد مشخص شده است؛

پ. مشخص کردن موضوع مدنظری که روش‌های توافقی رسیدگی در خصوص آن اجرا می‌شود؛ (رک: بند ت-۵۰)

ت. مشخص کردن هدف گزارش روش‌های توافقی رسیدگی و گزاره‌ای با این مضمون که گزارش روش‌های توافقی رسیدگی ممکن است برای مقاصد دیگر مناسب نباشد؛ (رک: بندهای ت-۵۱ و ت-۵۲)

ث. توصیف روش‌های توافقی رسیدگی از طریق بیان موارد زیر:

۱. روش‌های توافقی رسیدگی متضمن اجرای روش‌های توافق شده با طرف قرارداد (و در موارد مقتضی، سایر اشخاص)

توسط حسابرس است؛ (رک: بند ت-۹)

۲. یافته‌ها، نتایج عینی روش‌های توافقی اجرا شده است؛ و

۳. طرف قرارداد (و در موارد مقتضی، سایر اشخاص) تایید کرده‌اند که روش‌های توافق شده برای اهداف کار مورد نظر

استاندارد خدمات مرتبط ۴۴۰۰ (تجدیدنظر شده ۱۴۰۳)

روش‌های توافقی رسیدگی

مناسب هستند؛ (رک: بند ت-۹)

ج. حسب مورد، طرف مسئول که توسط طرف قرارداد مشخص می‌شود و گزاره‌ای با این مضمون که طرف مسئول در قبال موضوع مدنظری که روش‌های توافقی رسیدگی در خصوص آن اعمال شده است، مسئولیت دارد؛

چ. گزاره‌ای با این مضمون که کار مورد نظر طبق استاندارد خدمات مرتبط ۴۴۰۰ (تجدیدنظر شده ۱۴۰۳) انجام شده است؛

ح. گزاره‌ای با این مضمون که تشخیص مناسب بودن روش‌های توافق شده با حسابرس نبوده و در این خصوص تعهدی ندارد؛

خ. گزاره‌ای با این مضمون که روش‌های توافقی رسیدگی، خدمات اطمینان‌بخشی نیست و بنابراین حسابرس اظهار نظر یا نتیجه‌گیری اطمینان‌بخشی ارائه نمی‌کند؛

د. گزاره‌ای با این مضمون که اگر حسابرس روش‌های رسیدگی را گسترش می‌داد، ممکن بود با مسائل دیگری مواجه می‌گردید که گزارش آنها ضرورت می‌یافت؛

ذ. گزاره‌ای با این مضمون که حسابرس، الزامات مرتبط آیین اخلاق و رفتار حرفه‌ای یا، حسب مورد، الزامات قانونی و مقرراتی مربوط را رعایت می‌کند؛

ر. در خصوص استقلال:

۱. در صورتیکه حسابرس ملزم به رعایت استقلال نباشد و به نحو دیگری در شرایط قرارداد، توافقی برای رعایت الزامات استقلال صورت نگرفته باشد، گزاره‌ای با این مضمون که برای اهداف کار، الزاماتی در ارتباط با استقلال وجود ندارد که حسابرس ملزم به رعایت آن باشد؛ یا

۲. در صورتیکه حسابرس ملزم به رعایت استقلال باشد یا در شرایط قرارداد، توافقی برای رعایت الزامات استقلال صورت گرفته باشد، گزاره‌ای با این مضمون که حسابرس الزامات استقلال را رعایت کرده است. در گزاره مذکور الزامات مربوط به استقلال باید مشخص شود؛

ز. گزاره‌ای با این مضمون که مؤسسه‌ای که حسابرس در آن شاغل است استاندارد کنترل کیفیت ۱ را رعایت کرده است؛

ژ. توصیف روش‌های اجرا شده با جزئیات ماهیت و میزان آن روش‌ها و در صورت ضرورت زمان‌بندی اجرای هر یک از روش‌هایی که در قرارداد درباره آنها توافق صورت گرفته است؛ (رک: بندهای ت-۵۳ تا ت-۵۵)

س. یافته‌های حاصل از روش‌های اجرا شده شامل جزئیات هرگونه ایراد و اشکال مشخص شده؛ (رک: بندهای ت-۵۳ و ت-۵۴)

ش. امضای حسابرس؛

ص. تاریخ گزارش؛ و

ض. نشانی حسابرس.

۳۱. اگر حسابرس در گزارش روش‌های توافقی رسیدگی به کار کارشناس حسابرس اشاره کند نباید گزارش به گونه‌ای تنظیم شود که از آن، کاهش مسئولیت حسابرس در قبال اجرای روش‌ها و گزارش یافته‌ها به دلیل مشارکت کارشناس برداشت شود.

۳۲. اگر حسابرس در گزارش روش‌های توافقی رسیدگی، علاوه بر توصیف یافته‌ها طبق الزام مندرج در بند ۳۰ (س)، خلاصه‌ای از یافته‌ها را نیز ارائه کند:

الف. خلاصه یافته‌ها باید به صورت عینی توصیف شود، یعنی به گونه‌ای که شفاف باشد و گمراه‌کننده و مشمول تفاسیر متفاوت نباشند؛ و

استاندارد خدمات مرتبط ۴۴۰۰ (تجدیدنظر شده ۱۴۰۳)

روش‌های توافقی رسیدگی

ب. گزارش یافته‌های عینی باید شامل گزاره‌ای با این مضمون باشد که مطالعه خلاصه یافته‌ها جایگزین مطالعه گزارش کامل نیست.

۳۳. حسابرس نباید گزارش را قبل از تکمیل روش‌های توافقی رسیدگی و مشخص شدن یافته‌ها طبق این استاندارد، تاریخ‌گذاری کند.

انجام روش‌های توافقی رسیدگی همراه با یک خدمت دیگر

۳۴. گزارش روش‌های توافقی رسیدگی باید به وضوح از گزارش‌هایی که در نتیجه انجام سایر خدمات تنظیم می‌شود، متمایز گردد. (رک: بندت-۵۷)

مستندسازی

۳۵. حسابرس باید موارد زیر را در ارتباط با روش‌های توافقی رسیدگی مستند نماید: (رک: بندت-۵۸)

- الف. قرارداد روش‌های توافقی رسیدگی و الحاقیه(های) آن به ویژه در صورت موافقت طرف قرارداد با تعدیل روش‌های توافقی؛
- ب. ماهیت، زمان‌بندی اجرا و میزان روش‌های توافقی رسیدگی اجرا شده؛ و
- پ. یافته‌های حاصل از اجرای روش‌های توافقی رسیدگی.

استاندارد خدمات مرتبط ۴۴۰۰ (تجدیدنظر شده ۱۴۰۳)

روش‌های توافقی رسیدگی

توضیحات کاربردی

دامنه استاندارد (رک: بند ۲)

ت-۱. اصطلاح «موضوعات مدنظر» در این استاندارد، هر موضوعی که روش‌های توافقی در مورد آن اجرا می‌شود، از جمله اطلاعات، اسناد، اندازه‌گیری‌ها یا، حسب مورد، رعایت قوانین و مقررات را شامل می‌شود.

ت-۲. نمونه‌هایی از موضوعات مدنظر مالی و غیر مالی که روش‌های توافقی رسیدگی را می‌توان در خصوص آنها اجرا کرد، شامل موارد زیر است:

• موضوعات مدنظر مالی مرتبط با:

○ صورت‌های مالی طرف قرارداد و یا گروه‌های خاصی از معاملات، مانده حساب‌ها یا موارد افشای مندرج در صورت‌های مالی.

○ واجد شرایط بودن هزینه‌های ادعا شده مربوط به یک برنامه تأمین مالی.

○ درآمدهای تعیین‌کننده حق امتیاز، حق بهره‌برداری یا حق فرانشیز (در صورت محاسبه این اقلام بر اساس درصدی از درآمدها).

○ نسبت‌های کفایت سرمایه که مورد توجه سازمان‌ها یا دستگاه‌های نظارتی است.

• موضوعات مدنظر غیر مالی مرتبط با:

○ تعداد مسافران هواپیماها که به یک مقام مسئول هواپیمایی کشوری گزارش می‌شود.

○ مشاهده امحای کالاهای تقلبی یا معیوب یا قاچاق که به یک دستگاه یا سازمان نظارتی گزارش می‌شود.

○ فرآیندهای داده‌پردازی که برای انجام قرعه‌کشی‌ها به یک دستگاه یا سازمان نظارتی گزارش می‌شود.

○ حجم انتشار گازهای گلخانه‌ای که به یک دستگاه یا سازمان نظارتی گزارش می‌شود.

فهرست فوق، فهرستی جامع نیست. انواع دیگری از موضوعات مدنظر می‌تواند با تحولاتی که در گزار شگری برون سازمانی ایجاد می‌شود، به فهرست فوق اضافه شود.

ارتباط با استاندارد کنترل کیفیت ۱ (رک: بند ۳)

ت-۳. در استاندارد کنترل کیفیت ۱، مسئولیت‌های مؤسسه برای برقراری و حفظ سیستم کنترل کیفیت برای انجام خدمات مرتبط، از جمله اجرای روش‌های توافقی رسیدگی مطرح شده است. این مسئولیت‌ها در راستای برقراری موارد زیر است:

• سیستم کنترل کیفیت مؤسسه؛ و

• طراحی سیاست‌های مرتبط مؤسسه برای دستیابی به اهداف سیستم کنترل کیفیت و روش‌های اعمال و پایش رعایت آن سیاست‌ها.

ت-۴. طبق استاندارد کنترل کیفیت ۱، مؤسسه متعهد به برقراری و حفظ سیستم کنترل کیفیت به گونه‌ای است که از موارد زیر اطمینان منطقی حاصل شود:

الف. مؤسسه و کارکنانش، استانداردهای حرفه‌ای و الزامات قانونی و مقرراتی مربوط را رعایت می‌کنند؛ و

ب. گزارش‌هایی که توسط مؤسسه یا مدیران مسئول کار صادر می‌شوند، با توجه به شرایط موجود مناسب می‌باشند.

استاندارد خدمات مرتب ۴۴۰۰ (تجدیدنظر شده ۱۴۰۳)

روش‌های توافقی رسیدگی

ت-۵. تیم روش‌های توافقی رسیدگی، مسئول اجرای روش‌های کنترل کیفیت مربوط در چارچوب سیستم کنترل کیفیت مؤسسه می‌باشد.

ت-۶. تیم روش‌های توافقی رسیدگی می‌تواند بر سیستم کنترل کیفیت مؤسسه اتکا کند، مگر آنکه اطلاعات فراهم شده توسط مؤسسه یا سایر اشخاص گویای اتکاپذیری سیستم کنترل کیفیت برای این کار نباشد. برای مثال، تیم مذکور می‌تواند در ارتباط با موارد زیر به سیستم کنترل کیفیت مؤسسه اتکا کند:

- صلاحیت کارکنان به واسطه کارآمدی فرایند جذب و آموزش رسمی نیروی انسانی.
- حفظ روابط با صاحبکاران به واسطه کارآمدی سیستم‌های پذیرش و ادامه کار.
- پایبندی به الزامات قانونی و نظارتی به واسطه کارآمدی فرآیند نظارت.

مدیر مسئول کار ممکن است با در نظر گرفتن نارسایی‌های مشخص شده در سیستم کنترل کیفیت مؤسسه که می‌تواند بر روش‌های توافقی رسیدگی تأثیرگذار باشد، معیارهای به کار گرفته شده توسط مؤسسه را برای اصلاح شرایطی که به نظر مدیر مسئول کار برای روش‌های توافقی رسیدگی کافی است، ارزیابی کند.

ت-۷. نارسایی در سیستم کنترل کیفیت مؤسسه لزوماً نشان دهنده آن نیست که روش‌های توافقی رسیدگی طبق استانداردهای حرفه ای یا الزامات قانونی و مقرراتی مربوط انجام نشده یا گزارش روش‌های توافقی رسیدگی مناسب نیست.

تاریخ اجرا

ت-۸. در شرایطی که توافق چندین سال را پوشش می‌دهد، حسابرسان ممکن است بخواهند شرایط توافق را به روز رسانی کنند تا روش‌های مورد توافق بر اساس این استاندارد در تاریخ لازم‌الاجرا شدن یا پس از آن اجرا شود. (رک: بند ۱۱)

تعاریف

طرف قرارداد و سایر استفاده‌کنندگان مورد نظر (رک: بندهای ۱۳(الف)، ۱۳(ث)، ۱۳(ج)، ۱۳(چ)، ۲۴(ج)، ۲۴(ج)، ۳۰(ث) و ۳۰(ث) (۳))

ت-۹. در برخی شرایط، ممکن است در خصوص روش‌های رسیدگی علاوه بر طرف قرارداد، با استفاده‌کنندگان مورد نظر نیز توافق شود. استفاده‌کنندگان مورد نظر همچنین ممکن است مناسب بودن روش‌های رسیدگی را نیز تایید کنند.

ت-۱۰. طرف قرارداد ممکن است در شرایط مختلف، متفاوت باشد؛ مثلاً طرف قرارداد ممکن است طرف مسئول، دستگاه یا سازمان نظارتی یا دیگر استفاده‌کنندگان مورد نظر باشد. در این استاندارد اشاره به «طرف قرارداد» شامل مواردی نیز می‌شود که چند طرف قرارداد وجود دارد.

یافته‌ها (رک: بند ۱۳(ر))

ت-۱۱. یافته‌ها به صورت عینی قابل تایید می‌باشند؛ یعنی انتظار می‌رود حسابرسان مختلف با اجرای روش‌های یکسان به نتایج مشابهی دست یابند. یافته‌ها شامل اظهارنظر یا نتیجه‌گیری حسابرس و همچنین توصیه‌های حسابرس نمی‌شوند.

الزامات اخلاقی مربوط (رک: بند ۱۷)

بی‌طرفی و استقلال

ت-۱۲. حسابرس در اجرای روش‌های توافقی رسیدگی ملزم به رعایت الزامات اخلاقی مربوط است. الزامات اخلاقی مربوط معمولاً

استاندارد خدمات مرتبط ۴۴۰۰ (تجدید نظر شده ۱۴۰۳)

روش‌های توافقی رسیدگی

شامل الزامات آیین رفتار حرفه‌ای سازمان حسابرسی یا آیین اخلاق و رفتار حرفه‌ای جامعه حسابداران رسمی ایران، حسب مورد، است. طبق مفاد آیین رفتار حرفه‌ای، حسابرس ملزم است اصول بنیادی آن نظیر بی‌طرفی (که حساب‌رسان را ملزم می‌نماید در اعمال قضاوت حرفه‌ای یا کاری خود تحت تأثیر جانبداری، تضاد منافع یا نفوذ قرار نگیرند) را رعایت کنند. بر این اساس، الزامات اخلاقی مربوط که حسابرس مشمول آن است، حسابرس را ملزم می‌کند حداقل در اجرای روش‌های توافقی رسیدگی بی‌طرف باشد.

ت-۱۳. آیین رفتار حرفه‌ای، استقلال را برای روش‌های توافقی رسیدگی الزامی نکرده است. با وجود این، ممکن است در شرایط قرارداد، یا توافقات مرتبط با موضوعات مدنظر، که روش‌های توافقی رسیدگی درباره آنها اجرا می‌شود، الزاماتی در مورد استقلال تعیین شده باشد.

عدم رعایت قوانین و مقررات

ت-۱۴. طبق قوانین، مقررات یا الزامات اخلاقی مربوط ممکن است:

الف. حسابرس ملزم به گزارش موارد نقض قوانین و مقررات یا موارد مشکوک به آن به مراجع ذیربط برون‌سازمانی باشد.
ب. مسئولیت‌هایی برای حسابرس مقرر شده باشد که بر اساس آن، ممکن است گزارشگری به مراجع ذیربط برون‌سازمانی در شرایط موجود مناسب باشد.

ت-۱۵. گزارش موارد نقض قوانین و مقررات یا موارد مشکوک به آن به مراجع ذیربط برون‌سازمانی ممکن است به دلایل زیر الزامی یا مناسب باشد:

الف. قوانین، مقررات و الزامات اخلاقی مربوط، حسابرس را ملزم به ارائه گزارش کند؛
ب. به تشخیص حسابرس، گزارشگری موارد نقض قوانین و مقررات یا موارد مشکوک به آن، واکنشی مناسب به موارد مذکور طبق الزامات اخلاقی مربوط باشد؛ یا

پ. قوانین، مقررات یا الزامات اخلاقی مربوط چنین حقی را برای حسابرس قائل شده باشند.

ت-۱۶. از حسابرس انتظار نمی‌رود که میزان شناخت وی از قوانین و مقررات فراتر از میزان شناخت لازم برای انجام روش‌های توافقی رسیدگی باشد. با وجود این، ممکن است به موجب قوانین و مقررات و الزامات اخلاقی مربوط چنین انتظاری از حسابرس وجود داشته باشد که دانش، قضاوت حرفه‌ای و تخصص خود را در واکنش به موارد نقض قوانین و مقررات یا موارد مشکوک به آن به کار گیرد. اینکه آیا یک فعل یا ترک فعل واقعاً مصداق نقض قوانین یا مقررات است یا خیر، موضوعی است که باید در نهایت توسط دادگاه یا دیگر مراجع قضائی ذیربط تعیین شود.

ت-۱۷. در برخی شرایط، وظیفه حسابرس برای حفظ جنبه محرمانگی اطلاعات بر اساس قوانین و مقررات یا الزامات اخلاقی مربوط، مانع از گزارش موارد نقض قوانین و مقررات یا موارد مشکوک به آن به مراجع ذیربط برون‌سازمانی می‌شود. در موارد دیگر، گزارش موارد نقض قوانین و مقررات یا موارد مشکوک به آن به مراجع ذیربط برون‌سازمانی طبق الزامات اخلاقی مربوط، نقض وظیفه حسابرس برای حفظ جنبه محرمانگی اطلاعات تلقی نمی‌شود.

ت-۱۸. حسابرس ممکن است استفاده از مشاوره درون‌سازمانی (در مؤسسه یا مؤسسات حسابرسی شبکه‌ای)، کسب مشاوره حقوقی برای درک پیامدهای حرفه‌ای یا قانونی اتخاذ هرگونه اقدام خاص، یا مشاوره محرمانه با دستگاه نظارتی یا مراجع حرفه‌ای

استاندارد خدمات مرتب ۴۴۰۰ (تجدیدنظر شده ۱۴۰۳)

روش‌های توافقی رسیدگی

ذیربط را در نظر بگیرد (به جز در مواردی که انجام اینگونه مشاوره‌ها در قوانین یا مقررات منع شده باشد یا نقض وظیفه حسابرس برای حفظ جنبه محرمانگی اطلاعات تلقی شود).

قضاوت حرفه‌ای (رک: بند ۱۸)

ت-۱۹. بکارگیری الزامات این استاندارد و الزامات اخلاقی مربوط و اتخاذ تصمیمات آگاهانه درخصوص اقداماتی که در جریان روش‌های توافقی رسیدگی و در موارد مقتضی، صورت می‌گیرد، مستلزم اعمال قضاوت حرفه‌ای است.

ت-۲۰. در پذیرش روش‌های توافقی رسیدگی، اجرای آن و گزارش یافته‌ها، قضاوت حرفه‌ای، برای نمونه، در موارد زیر به کار می‌رود:

پذیرش روش‌های توافقی رسیدگی

- مذاکره و توافق با طرف قرارداد (و در موارد مقتضی، دیگر اشخاص) در مورد ماهیت، زمان‌بندی اجرا و میزان روش‌هایی که با در نظر گرفتن هدف رسیدگی اجرا خواهد شد.
- تعیین اینکه آیا شرایط پذیرش و ادامه کار محقق شده است یا خیر.
- تعیین منابع لازم برای اجرای روش‌های توافق شده مندرج در قرارداد، از جمله نیاز به استفاده از کارشناس حسابرس.
- تعیین اقدامات لازم در صورتیکه حسابرس از واقعیات یا شرایطی آگاه شود که بیانگر نامناسب بودن روش‌های درخواستی توسط طرف قرارداد برای دستیابی به اهداف روش‌های توافقی رسیدگی باشد.

اجرای روش‌های توافقی رسیدگی

- تعیین اقدامات لازم یا برخوردهای مناسب در صورتیکه حسابرس هنگام اجرای روش‌های توافقی رسیدگی از موارد زیر آگاه شود:
 - مسائلی که می‌توانند نشانه تقلب یا مصداق نقض قوانین و مقررات و موارد مشکوک به آن باشند.
 - مسائل دیگری که باعث تردید حسابرس نسبت به صحت اطلاعات مربوط به روش‌های توافقی رسیدگی می‌شود یا نشانه آن است که اطلاعات ممکن است گمراه کننده باشد.
 - روش‌هایی که گرچه در خصوص آنها توافق شده است ولی قابل اجرا نیست.

گزارش روش‌های توافقی رسیدگی

- توصیف یافته‌ها به شیوه‌ای عینی و با جزئیات کافی از جمله ایرادات و اشکالاتی که مشخص شده است.
- ت-۲۱. در اجرای روش‌های توافقی رسیدگی، نیاز حسابرس به اعمال قضاوت حرفه‌ای به دلایلی از جمله موارد زیر، محدود است:
 - روش‌های توافقی رسیدگی متضمن اعمال روش‌هایی است که مورد توافق حسابرس و طرف قرارداد قرار گرفته است، و طرف قرارداد متناسب بودن روش‌های اعمال شده با هدف روش‌های توافقی رسیدگی را تایید کرده است.
 - روش‌های توافقی رسیدگی و یافته‌هایی که نتیجه اجرای آن روش‌ها است قابلیت توصیف عینی و به صورت شفاف را دارد به طوری که گمراه کننده و مشمول تفاسیر متفاوت نباشد.
 - یافته‌ها قابلیت تایید عینی را دارند، به این معنا که انتظار می‌رود حسابرسان مختلف با اجرای روش‌های توافقی رسیدگی یکسان به نتایج مشابهی دست یابند.

استاندارد خدمات مرتبط ۴۴۰۰ (تجدیدنظر شده ۱۴۰۳)

روش‌های توافقی رسیدگی

کنترل کیفیت در سطح روش‌های توافقی رسیدگی (رک: بندهای ۱۹ و ۲۰)

ت-۲۲. اقدامات مدیر مسئول کار و پیام‌های مناسب وی به سایر اعضای تیم روش‌های توافقی رسیدگی در راستای ایفای مسئولیت آنها برای حفظ کیفیت کلی هر کار، بر اهمیت دستیابی به کیفیت کار مورد نظر در موارد زیر تأکید می‌کند:

الف. اجرای کار با رعایت استانداردهای حرفه‌ای و الزامات قانونی و مقرراتی؛

ب. رعایت سیاست‌ها و روش‌های کنترل کیفیت مؤسسه متناسب با شرایط کار؛ و

پ. صدور گزارش روش‌های توافقی رسیدگی توسط حسابرس طبق الزامات این استاندارد.

ت-۲۳. طبق استاندارد کنترل کیفیت ۱، مؤسسه ملزم است پیش از پذیرش کارهای مرتبط با یک صاحبکار جدید، هنگام تصمیم‌گیری در مورد ادامه یک کار و هنگام بررسی پذیرش کار جدید مرتبط با صاحبکار قبلی خود، اطلاعات لازم را با در نظر گرفتن شرایط موجود کسب کند. اطلاعاتی که به مدیر مسئول کار در تعیین مناسب بودن پذیرش و ادامه کار و روش‌های مورد توافق کمک می‌کند، می‌تواند شامل اطلاعات مرتبط با درستکاری مالکان اصلی، مدیران کلیدی و ارکان راهبری آن باشد. اگر مدیر مسئول کار دلیلی برای تردید نسبت به درستکاری مدیریت داشته باشد، در حدی که به احتمال زیاد بر اجرای صحیح کار تأثیر بگذارد، ممکن است در این شرایط پذیرش کار مناسب نباشد.

ت-۲۴. در استاندارد کنترل کیفیت ۱، مسئولیت‌های مؤسسه برای تدوین سیاست‌ها و روش‌هایی که به کسب اطمینان معقول از رعایت الزامات اخلاقی توسط مؤسسه و کارکنان آن می‌انجامد، مطرح شده است. در استاندارد مذکور، مسئولیت‌های مدیر مسئول کار در خصوص رعایت الزامات اخلاقی توسط اعضای تیم انجام دهنده یک کار تبیین شده است.

ت-۲۵. چنانچه حسابرس قادر به رعایت الزام مندرج در بند ۲۰ نباشد، ممکن است محدود کردن دامنه روش‌های توافقی رسیدگی به روش‌هایی که حسابرس می‌تواند به درستی مسئولیت آنها را به عهده بگیرد، مناسب باشد. طرف قرارداد می‌تواند به صورت جداگانه از خدمات یک کارشناس برای اجرای روش‌های دیگر استفاده کند.

پذیرش و ادامه کار (رک: بندهای ۲۱ تا ۲۳)

ت-۲۶. حسابرس ضمن کسب شناخت از هدف یک کار روش‌های توافقی رسیدگی، ممکن است متوجه این موضوع شود که روش‌هایی که طرف قرارداد خواهان اجرای آنها شده است برای اهداف رسیدگی نامناسب است. برای نمونه، ممکن است حسابرس از واقعیات یا شرایطی آگاه شود که نشان‌دهنده آن باشد که:

- روش‌های توافقی به گونه‌ای انتخاب شده‌اند که تصمیم‌گیری استفاده‌کنندگان مورد نظر را به سمت و سوی خاصی سوق دهند.
- موضوع مدنظر که روش‌های توافقی نسبت به آن اعمال می‌شود غیرقابل اتکا است.
- با انجام خدمات اطمینان‌بخشی یا خدمات مشاوره‌ای ممکن است بهتر بتوان نیازهای طرف قرارداد یا سایر استفاده‌کنندگان مورد نظر را برآورده کرد.

ت-۲۷. سایر اقداماتی که ممکن است حسابرس را متقاعد نماید که شرایط مندرج در بندهای ۲۱ و ۲۲ احراز شده، شامل موارد زیر است:

- در موارد مقتضی، مقایسه روش‌های برنامه‌ریزی شده با الزامات مدون تعیین شده، برای نمونه، الزامات مقرر در قوانین و مقررات یا الزامات قرارداد (گاهی به این الزامات مدون، با اصطلاح "شرایط مرجع" اشاره می‌شود).

استاندارد خدمات مرتبط ۴۴۰۰ (تجدید نظر شده ۱۴۰۳)

روش‌های توافقی رسیدگی

- درخواست از طرف قرارداد برای:

- توزیع نسخه‌ای از روش‌های مورد انتظار و شکل و محتوای گزارش روش‌های توافقی رسیدگی به شرح مندرج در قرارداد بین استفاده کنندگان مورد نظر.
- دریافت تایید استفاده کنندگان مورد نظر در خصوص مناسب بودن روش‌های توافقی برنامه‌ریزی شده.
- مذاکره با نمایندگان ذیصلاح استفاده کنندگان مورد نظر در خصوص روش‌های توافقی برنامه‌ریزی شده.

- مطالعه مکاتبات فی‌مابین طرف قرارداد و سایر استفاده کنندگان مورد نظر در مواردی که طرف قرارداد تنها استفاده کننده مورد نظر نیست.

ت-۲۸. اگر شرایط مندرج در بندهای ۲۱ و ۲۲ احراز نگردد، بعید است که اجرای روش‌های توافقی رسیدگی، نیاز طرف قرارداد یا سایر استفاده کنندگان مورد نظر را تأمین نماید. در چنین شرایطی، حسابرس ممکن است خدمات دیگری از جمله خدمات اطمینان‌بخشی که محتمل است مناسبتر باشد، را پیشنهاد دهد.

ت-۲۹. کلیه شرایط مقرر در بندهای ۲۱ و ۲۲ این استاندارد، در مورد روش‌هایی که طی دوره انجام کار افزوده یا تعدیل شده‌اند نیز کاربرد دارد.

توصیف روش‌های توافقی رسیدگی و یافته‌ها (رک: بند ۲۲(پ))

ت-۳۰. روش‌هایی که در زمان انجام یک کار روش‌های توافقی رسیدگی اجرا خواهند شد ممکن است به موجب قوانین و مقررات مقرر شده باشند. در برخی شرایط، در قانون یا مقررات ممکن است شیوه توصیف روش‌های اجرا شده یا یافته‌های حاصل از آن در گزارش روش‌های توافقی رسیدگی نیز مقرر شده باشد. همان طور که در بند ۲۲(پ) بیان شده است، یکی از شرط‌های پذیرش روش‌های توافقی رسیدگی این است که حسابرس متقاعد شود روش‌های توافقی رسیدگی و یافته‌های آن را می‌توان به صورت عینی و شفاف که گمراه کننده، و مشمول تفاسیر متفاوت نباشند، توصیف کرد.

ت-۳۱. روش‌های توافقی رسیدگی به صورت عینی و شفاف که گمراه کننده، و مشمول تفاسیر متفاوت نباشند، توصیف می‌شود. یعنی روش‌های توافقی رسیدگی در سطحی توصیف می‌شوند که برای درک ماهیت و میزان روش‌های اجرا شده و، در صورت ضرورت، زمان‌بندی اجرای آن روش‌ها توسط استفاده کنندگان مورد نظر کافی باشند. در نظر داشتن این نکته حائز اهمیت است که هر اصطلاح یا واژه‌ای ممکن است به صورت بالقوه، بسته به محل استفاده آن، به روشی مبهم یا گمراه کننده به کار گرفته شود. با این فرض که اصطلاحات یا واژگان استفاده شده در یک متن، مناسب همان متن هستند، نمونه‌هایی از واژگانی که برای توضیح اقدامات حسابرس می‌توانند قابل پذیرش باشند، به شرح زیر است:

- دریافت تاییدیه.
- مقایسه.
- توافق.
- ردیابی.
- واریسی.
- پرس و جو.
- محاسبه مجدد.

استاندارد خدمات مرتبط ۴۴۰۰ (تجدید نظر شده ۱۴۰۳)

روش‌های توافقی رسیدگی

• مشاهده.

ت-۳۲. واژگان یا اصطلاحاتی که با توجه به شرایط بکارگیری آنها می‌توانند مبهم، گمراه‌کننده، یا مشمول تفاسیر متفاوت باشند برای نمونه می‌تواند شامل موارد زیر باشد:

- واژگان یا اصطلاحاتی که طبق استانداردهای حسابرسی و سایر خدمات اطمینان‌بخشی، مرتبط با اطمینان‌بخشی هستند نظیر "ارائه منصفانه"، "حسابرسی"، "بررسی اجمالی"، "اطمینان‌بخشی"، "اظهار نظر" یا "نتیجه‌گیری".
- واژگان یا اصطلاحاتی که دلالت بر یک اظهار نظر یا نتیجه‌گیری اطمینان‌بخش نسبت به یافته‌ها دارد نظیر آنکه بیان شود: "مؤسسه تصدیق می‌کند"، "مؤسسه تایید می‌کند"، "مؤسسه ثابت کرده است" یا "مؤسسه اطمینان حاصل کرده است".
- عبارات نامشخص یا مبهم نظیر آنکه بیان شود «مؤسسه تمام توضیحات مورد نیاز را دریافت کرده و اقداماتی را که ضروری دانسته انجام داده است».

- اصطلاحات یا واژگانی که مشمول تفاسیر متفاوت هستند نظیر: "با اهمیت" یا "عمده".
- توصیف غیردقیق روش‌های توافقی نظیر "مذاکره"، "ارزیابی"، "آزمون"، "تحلیل" یا "بررسی" بدون مشخص کردن ماهیت و میزان روش‌های برنامه‌ریزی شده و در صورت ضرورت، زمان‌بندی اجرای آنها. به عنوان مثال، استفاده از واژه «مذاکره» بدون مشخص کردن طرف مذاکره یا پرسش‌های خاصی که در مذاکره مطرح شده است، ممکن است دقیق نباشد.

- بکارگیری اصطلاحاتی که نشان می‌دهد یافته‌ها، نتایج عینی را منعکس نمی‌کند نظیر "به نظر این مؤسسه"، "از دیدگاه این مؤسسه" یا "موضع مؤسسه این است".

ت-۳۳. برای مثال، روشی نظیر "بررسی تخصیص هزینه‌ها برای تشخیص معقول بودن آنها" به دلایل زیر بعید است شرط شفاف بودن و گمراه‌کننده نبودن را احراز کند یا مشمول تفاسیر متفاوت قرار نگیرد:

- ممکن است برخی از استفاده‌کنندگان از واژه "بررسی" تفسیر نادرستی داشته باشند و تصور کنند که نسبت به تخصیص هزینه، اطمینان‌بخشی محدودی صورت گرفته است، در حالی که هدف روش‌های توافقی، اطمینان‌بخشی به هیچ شکلی نبوده است.

- واژه "معقول" از این بابت که چه چیز "معقول" است؛ مشمول تفاسیر گوناگون قرار می‌گیرد.

ت-۳۴. در شرایطی که در قوانین یا مقررات، روش‌هایی مشخص می‌شوند یا با استفاده از واژگانی که غیرشفاف، گمراه‌کننده یا مشمول تفاسیر متفاوت هستند توصیف می‌شوند، حسابرس می‌تواند شرایط مندرج در بند ۲۲(پ) را برای مثال با درخواست موارد زیر از طرف قرارداد، احراز کند:

- تعدیل روش‌های مشخص شده یا تعدیل توصیف روش‌ها به گونه‌ای که غیرشفاف، گمراه‌کننده یا مشمول تفاسیر متفاوت نباشد.
- اگر نتوان یک واژه غیرشفاف، گمراه‌کننده یا مشمول تفاسیر متفاوت را به دلیل محدودیت‌های ناشی از قوانین یا مقررات تعدیل نمود، در گزارش روش‌های توافقی رسیدگی تعریفی از آن واژه ارائه شود.

رعایت الزامات استقلال (رک: بندهای ۲۲(ث) و ۲۴(ث))

ت-۳۵. کاربرد بند ۲۲(ث) مربوط به مواردی است که حسابرس به دلایلی نظیر آنچه در بند ت-۱۳ مطرح شده است، ملزم به رعایت الزامات استقلال باشد. همچنین بند ۲۲(ث) در مواردی نیز کاربرد دارد که به موجب مفاد قرارداد فیما بین حسابرس و طرف قرارداد توافق

استاندارد خدمات مرتبط ۴۴۰۰ (تجدید نظر شده ۱۴۰۳)

روش‌های توافقی رسیدگی

شده باشد که حسابرس الزامات استقلال را رعایت کند. برای مثال، امکان دارد حسابرس در ابتدا به این نتیجه رسیده باشد که به موجب الزامات اخلاقی، قوانین و مقررات، یا دیگر عوامل مربوط، حسابرس مکلف به رعایت الزامات استقلال نیست. با وجود این، هنگام بررسی پذیرش و ادامه کار یا توافق در مورد شرایط آن، آگاهی حسابرس از مسائل زیر می‌تواند مناسب بودن یا نبودن مذاکره با طرف قرارداد در مورد رعایت برخی الزامات استقلال را برای تحقق هدف روش‌های توافقی نشان دهد:

- هدف روش‌های توافقی رسیدگی؛
- هویت طرف قرارداد، سایر استفاده کنندگان مورد نظر و طرف مسئول (در صورت متفاوت بودن از طرف قرارداد)؛
- ماهیت، زمان بندی اجرا و میزان روش‌هایی که اجرا خواهد شد، یا
- سایر خدماتی که حسابرس برای طرف قرارداد، سایر استفاده کنندگان مورد نظر یا طرف مسئول (در صورت متفاوت بودن از طرف قرارداد) انجام داده است یا در دست انجام دارد.

ت-۳۶. حسابرس ممکن است حسابرس صورت‌های مالی طرف قرارداد (یا طرف مسئول، در صورت متفاوت بودن از طرف قرارداد) باشد. در چنین شرایطی، اگر حسابرس عهده‌دار اجرای روش‌های توافقی رسیدگی شود ممکن است استفاده کنندگان گزارش روش‌های توافقی رسیدگی چنین تصور کنند که حسابرس برای اهداف روش‌های توافقی رسیدگی، مستقل از طرف قرارداد است. بنابراین، حسابرس ممکن است با طرف قرارداد توافق کند که پیروی از الزامات استقلال مربوط به حسابرسی صورت‌های مالی، برای اهداف روش‌های توافقی رسیدگی نیز کاربرد دارد. در چنین شرایطی، طبق بند ۲۴(ث) گزاره‌ای با این مضمون که حسابرس ملزم به رعایت الزامات استقلال است در شرایط قرارداد لحاظ می‌شود.

توافق در مورد شرایط قرارداد (رک: بندهای ۲۴ و ۲۵)

ت-۳۷. در موارد مقتضی، می‌توان مسائل دیگری نظیر موارد زیر را در قرارداد روش‌های توافقی رسیدگی لحاظ کرد:

- چگونگی مشارکت کارشناس حسابرس در جنبه‌های مشخصی از روش‌های توافقی رسیدگی.
- هرگونه محدودیت در توزیع یا استفاده از گزارش روش‌های توافقی رسیدگی.

ت-۳۸. نمونه‌ای از قرارداد اجرای روش‌های توافقی رسیدگی در پیوست ۱ ارائه شده است.

ت-۳۹. حسابرس می‌تواند با طرف قرارداد توافق کند که روش‌های مورد اجرا شامل آستانه‌های کمی برای تعیین هرگونه ایراد و اشکال باشند. در این صورت، توصیف روش‌های توافقی در قرارداد شامل این آستانه‌های کمی نیز خواهد شد.

ت-۴۰. در برخی موارد ممکن است در قوانین و مقررات صرفاً ماهیت روش‌های مورد اجرا مقرر شده باشد. در چنین شرایطی طبق بند ۲۴(خ) حسابرس با طرف قرارداد در مورد زمان بندی اجرا و میزان روش‌های مورد اجرا توافق می‌کند به گونه‌ای که طرف قرارداد مبنایی برای تایید روش‌های مورد اجرا به منظور تحقق هدف روش‌های توافقی رسیدگی داشته باشد.

ت-۴۱. در برخی شرایط، توافق در مورد مفاد قرارداد و اجرای روش‌های توافقی به شیوه‌ای مشخص و از پیش تعیین شده صورت می‌گیرد. در شرایط دیگر، توافق درباره مفاد قرارداد و اجرای روش‌های توافقی فرآیندی همراه با تغییر در روش‌های توافقی است که همزمان با پیشرفت کار با توجه به اطلاعات جدید بدست آمده اعمال می‌شود. اگر روش‌هایی که قبلاً در مورد آنها توافق شده است، نیازمند تعدیل باشند، طبق بند ۲۵ حسابرس ملزم به توافق در مورد تعدیلات مورد لزوم با طرف قرارداد می‌باشد. تعدیلات در مفاد قرارداد را می‌توان در قالب الحاقیه قرارداد مکتوب نمود.

استاندارد خدمات مرتبط ۴۴۰۰ (تجدید نظر شده ۱۴۰۳)

روش‌های توافقی رسیدگی

اجرای روش‌های توافقی رسیدگی در دوره‌های دیگر (رک: بند ۲۶)

ت-۴۲. حسابرس ممکن است تصمیم بگیرد قرارداد جدیدی برای اجرای روش‌های توافقی رسیدگی در دوره‌های دیگر ارسال نکند. با وجود این، عوامل زیر می‌تواند بیانگر این باشد که بازنگری در مفاد قرارداد یا یادآوری مفاد قرارداد فعلی به طرف قرارداد مناسب است:

- هر نوع نشانه‌ای از برداشت نادرست طرف قرارداد از اهداف روش‌های توافقی رسیدگی یا ماهیت، زمان‌بندی اجرا، و میزان روش‌های توافقی رسیدگی.
- هر نوع تعدیل یا بازنگری در شرایط کار، از جمله هرگونه تغییرات در روش‌های توافق شده قبلی.
- تغییر در الزامات قانونی، مقرراتی یا قراردادی مؤثر بر کار روش‌های توافقی رسیدگی.
- تغییر در مدیران اجرایی یا ارکان راهبری طرف قرارداد.

اجرای روش‌های توافقی رسیدگی (رک: بند ۲۸)

ت-۴۳. حسابرس ممکن است در برخی شرایط، نظیر موارد زیر، درخواست تاییدیه کتبی کند:

- اگر روش‌های توافقی رسیدگی متضمن پرس و جو باشد، حسابرس می‌تواند در خصوص پاسخ‌های شفاهی دریافت شده، تأییدیه کتبی درخواست کند.
- اگر طرف قرارداد، طرف مسئول نباشد، حسابرس می‌تواند با طرف قرارداد توافق کند که در روش‌های توافقی رسیدگی، درخواست تاییدیه کتبی از طرف مسئول را نیز لحاظ کند.

استفاده از کار کارشناس حسابرس (رک: بند ۲۹)

ت-۴۴. استفاده از کار کارشناس حسابرس می‌تواند شامل بکارگیری کارشناسی باشد که در موارد زیر به حسابرس کمک می‌کند:

- مذاکره با طرف قرارداد در خصوص روش‌های توافقی مورد اجرا. برای مثال، یک وکیل می‌تواند درباره طراحی یک روش به نحوی که جنبه‌های قانونی یک قرارداد لحاظ شود، پیشنهادهایی به حسابرس ارائه کند.
- اجرای یک یا چند روش توافقی رسیدگی. برای مثال، یک شیمیدان می‌تواند یکی از روش‌های توافقی را برای تعیین میزان سموم در نمونه‌ای از غلات اجرا کند.

ت-۴۵. کارشناس حسابرس می‌تواند یک کارشناس برون‌سازمانی باشد که توسط حسابرس به کار گرفته شده است یا یک کارشناس درون سازمانی باشد که در این صورت از کارکنان مؤسسه است و تابع سیستم کنترل کیفیت مؤسسه می‌باشد. حسابرس می‌تواند بر سیستم کنترل کیفیت مؤسسه اتکا کند، مگر آنکه اطلاعات فراهم شده توسط مؤسسه یا سایر اشخاص گویای اتکاپذیری سیستم کنترل کیفیت برای این کار نباشد. میزان اتکا به کار کارشناس حسابرس با توجه به شرایط موجود متفاوت خواهد بود و می‌تواند با توجه به موضوعاتی نظیر موارد زیر، بر ماهیت، زمان‌بندی اجرا و میزان روش‌های توافقی رسیدگی تأثیرگذار باشد:

- صلاحیت و توانایی‌های کارشناس حسابرس با توجه به فرایندهای استخدام و آموزش.
- ارزیابی حسابرس از بی‌طرفی کارشناس حسابرس.
- توافق با کارشناس حسابرس.

چنین اتکایی، مسئولیت حسابرس را در رعایت الزامات این استاندارد کاهش نمی‌دهد.

استاندارد خدمات مرتبط ۴۴۰۰ (تجدید نظر شده ۱۴۰۳)

روش‌های توافقی رسیدگی

ت-۴۶. اگر کارشناس حسابرس اجرای یک یا چند روش توافقی را برعهده داشته باشد، توافق در مورد ماهیت، دامنه و اهداف کار کارشناس طبق الزام بند ۲۹(ب)، شامل تعیین ماهیت، زمان بندی اجرا و میزان روش‌های مورد اجرا می‌شود. علاوه بر مسائل الزامی شده به موجب بند ۲۹(ب)، توجه به موارد زیر در توافقات فی مابین حسابرس و کارشناس حسابرس می‌تواند مناسب باشد:

الف. نقش‌ها و مسئولیت‌های حسابرس و کارشناس حسابرس؛

ب. ماهیت، زمان بندی و میزان اطلاع‌رسانی فی مابین حسابرس و کارشناس حسابرس، شامل شکل گزارشی که توسط کارشناس حسابرس تهیه خواهد شد؛ و

پ. الزام کارشناس حسابرس به در نظر داشتن جنبه‌های محرمانگی اطلاعات.

ت-۴۷. مسائل مطرح شده در بند ت-۴۵ می‌تواند بر میزان جزئیات و رسمیت توافق بین حسابرس و کارشناس حسابرس، از جمله اینکه آیا باید توافق به صورت مکتوب باشد یا خیر، اثرگذار باشد. توافقات بین حسابرس و کارشناس برون سازمانی اغلب در قالب قرارداد مدون می‌شود.

ت-۴۸. در مواردی که از کار کارشناس حسابرس در اجرای روش‌های توافقی رسیدگی استفاده می‌شود، انجام برخی از روش‌های الزامی و تصریح شده در بند ۲۹ در مرحله پذیرش یا ادامه کار می‌تواند سودمند باشد.

گزارش روش‌های توافقی رسیدگی (رک: بندهای ۳۰ تا ۳۳)

ت-۴۹. در پیوست ۲، مثال‌های تشریحی از گزارش روش‌های توافقی رسیدگی ارائه شده است.

موضوع مدنظری که روش‌های توافقی رسیدگی در خصوص آن اجرا می‌شود (رک: بند ۳۰(پ))

ت-۵۰. در موارد مقتضی، حسابرس به منظور اجتناب از برداشت نادرست ممکن است تمایل داشته باشد در این باره شفاف سازی کند که گزارش روش‌های توافقی به اطلاعاتی فراتر از موضوعات مدنظری که روش‌های توافقی رسیدگی در مورد آنها اجرا می‌شود، تسری نخواهد یافت. برای مثال، اگر از حسابرس درخواست شود روش‌های توافقی رسیدگی را در خصوص حساب‌های دریافتی و موجودی کالا اجرا کند، حسابرس ممکن است تمایل داشته باشد گزاره‌ای را به گزارش روش‌های توافقی رسیدگی اضافه کند با این مضمون که گزارش روش‌های توافقی رسیدگی تنها به حساب‌های مزبور مرتبط است و صورت‌های مالی طرف قرارداد را به عنوان یک مجموعه واحد در بر نمی‌گیرد.

هدف گزارش روش‌های توافقی رسیدگی (رک: بند ۳۰(ت))

ت-۵۱. علاوه بر گزاره الزامی طبق بند ۳۰(ت)، ممکن است حسابرس مناسب بداند که متذکر شود گزارش روش‌های توافقی رسیدگی صرفاً برای طرف قرارداد و استفاده کنندگان مورد نظر تهیه شده است. حسابرس با در نظر گرفتن قوانین و مقررات مربوط، در صورت وجود، ممکن است با محدود نمودن توزیع نسخه گزارش یا استفاده از آن به این هدف دست یابد.

ت-۵۲. عواملی که می‌تواند در تصمیم‌گیری حسابرس نسبت به محدود کردن یا نکردن استفاده از گزارش روش‌های توافقی یا توزیع نسخه آن مورد توجه قرار گیرد، برای نمونه، شامل موارد زیر است:

- آیا این خطر وجود دارد که در خصوص هدف روش‌های توافقی رسیدگی توسط استفاده کنندگانی غیر از استفاده کنندگان مورد نظر، برداشت نادرستی شود یا تفسیر اشتباهی از یافته‌ها صورت بگیرد؟

استاندارد خدمات مرتب ۴۴۰۰ (تجدید نظر شده ۱۴۰۳)

روش های توافقی رسیدگی

• آیا روش های رسیدگی صرفاً برای استفاده کنندگان درون سازمانی نظیر مدیران اجرایی و ارکان راهبری طراحی شده است؟

• آیا روش های توافقی رسیدگی یا یافته های حاصل از آن حاوی اطلاعات محرمانه می باشد؟

روش های توافقی رسیدگی و یافته ها (رک: بندهای ۳۰(ژ) و ۳۰(س))

ت-۵۳. اگر حسابرس بدون درج اطلاعات محرمانه یا حساس، قادر به توصیف روش های توافقی یا یافته ها نباشد، می تواند از موارد زیر برای درک پیامدهای قانونی یا حرفه ای آن استفاده کند:

- مشاوره درون سازمانی (برای مثال، مشاوره در داخل مؤسسه یا دیگر مؤسسات حسابرسی شبکه ای)؛
- مشاوره برون سازمانی (برای مثال، با جامعه حسابداران رسمی ایران یا حسابرسان مؤسسات دیگر)؛ یا
- کسب مشاوره حقوقی.

ت-۵۴. در برخی شرایط، ممکن است این واقعیت که بعضی روش های مورد توافق، انجام نشده اند یا تعدیل گردیده اند برای ارزیابی استفاده کنندگان مورد نظر از روش های توافقی رسیدگی و یافته های آن با اهمیت باشد. برای مثال، این حالت می تواند در مواردی پیش آید که روش های مورد نظر در قانون یا مقررات پیش بینی شده باشند. در چنین شرایطی، حسابرس می تواند در گزارش روش های توافقی رسیدگی، روش هایی را که در قرارداد اولیه مورد توافق قرار گرفته، اما قابل اجرا نبوده اند یا تعدیل گردیده اند و نیز علت پدید آمدن چنین شرایطی را توضیح دهد.

ت-۵۵. حسابرس می تواند به تاریخی که در آن روش های توافقی رسیدگی به عنوان موضوع قرارداد مورد توافق قرار گرفته است، در گزارش خود اشاره کند.

اشاره به کارشناس حسابرس (رک: بند ۳۱)

ت-۵۶. قوانین یا مقررات ممکن است اشاره به کارشناس حسابرس را در گزارش روش های توافقی رسیدگی در مواردی که کارشناس مذکور یکی از روش های توافقی را اجرا کرده است، الزامی کرده باشد. برای مثال، چنین اشاره ای ممکن است برای مقاصد شفافیت در بخش عمومی الزامی شده باشد. همچنین حسابرس ممکن است به دلایل دیگری چنین اشاره ای را مناسب بداند، برای مثال اشاره به کارشناس حسابرس هنگام توصیف روش های توافقی. با وجود این، مسئولیت یافته های مندرج در گزارش روش های توافقی صرفاً متوجه حسابرس است و این مسئولیت در صورت استفاده از کارشناس حسابرس کاهش نمی یابد. در نتیجه، این موضوع حائز اهمیت است که در صورت اشاره حسابرس به کارشناس حسابرس در گزارش روش های توافقی رسیدگی، نباید از گزارش کاهش مسئولیت حسابرس برداشت شود.

انجام روش های توافقی رسیدگی همراه با یک خدمت دیگر (رک: بند ۳۴)

ت-۵۷. ممکن است از حسابرس درخواست شود خدمات دیگری نظیر ارائه توصیه های ناشی از اجرای روش های توافقی رسیدگی را همراه با روش های توافقی رسیدگی اجرا کند. این گونه درخواست ها ممکن است در قالب یک درخواست واحد برای اجرای روش های توافقی و ارائه توصیه ها مطرح شود، و شرایط این خدمات مختلف ممکن است در یک قرارداد درج شود. به منظور اجتناب از برداشت نادرست، طبق بند ۳۴ تمایز شفاف گزارش روش های توافقی رسیدگی از گزارش سایر خدمات الزامی گردیده است. برای مثال، توصیه ها ممکن است:

- در مجلدی جداگانه و منفک از گزارش روش های توافقی رسیدگی ارائه شود؛ یا

استاندارد خدمات مرتبط ۴۴۰۰ (تجدیدنظر شده ۱۴۰۳)

روش‌های توافقی رسیدگی

- در مجلدی که شامل گزارش روش‌های توافقی رسیدگی و توصیه‌ها، هر دو، است ارائه شود، اما توصیه‌ها به صورت شفاف از گزارش روش‌های توافقی متمایز شده باشد، برای مثال، با ارائه گزارش روش‌های توافقی رسیدگی و توصیه‌ها در بخش‌های جداگانه مجلد مزبور.

مستند سازی (رک: بند ۳۵)

ت-۵۸. مستندسازی ماهیت، زمان‌بندی اجرا و میزان روش‌های توافقی رسیدگی اجرا شده می‌تواند، برای مثال، شامل ثبت موارد زیر در پرونده مربوط باشد:

- مشخص کردن ویژگی‌های موضوع (موضوعات) مدنظر که روش‌های توافقی رسیدگی در مورد آن اجرا می‌شود. مشخص کردن ویژگی‌های موضوع (موضوعات) مدنظر به ماهیت روش‌های توافقی رسیدگی و موضوع (موضوعات) مدنظری که این روش‌ها در خصوص آنها اجرا می‌شود، بستگی خواهد داشت. برای مثال:
 - در مواردی که روشی نسبت به سفارش‌های خرید اعمال می‌شود، حسابرس ممکن است مدارک انتخاب شده را بر حسب تاریخ و شماره منحصر به فرد سفارش‌های خرید مشخص کند.
 - در خصوص روشی که مستلزم انتخاب همه اقلام بیش از یک مقدار مشخص از یک جامعه معین است، حسابرس می‌تواند دامنه روش مذکور را ثبت و جامعه را مشخص کند (برای مثال، کلیه اقلام منعکس در دفتر روزنامه که بیش از یک مبلغ معین بوده و در یک دوره خاص ثبت شده‌اند، یا همه برگ‌های کارکرد افراد که در ماه‌های معین بیش از حد نصاب مشخصی هستند یا هر دهمین قلم منعکس در یک فهرست معین).
 - در خصوص روشی که نیازمند پرس و جو از برخی کارکنان است حسابرس می‌تواند تاریخ پرس و جوها، اسامی و جایگاه شغلی کارکنان مذکور و پرس و جوهای خاص انجام شده را ثبت کند.
 - در مواردی که از روش مشاهده استفاده می‌شود، حسابرس می‌تواند فرآیند یا موضوع مشاهده شده، افراد ذریبط، مسئولیت‌های آنها و زمان و مکان مشاهده را ثبت کند.
- شخصی که روش‌های توافقی رسیدگی را اجرا کرده است و تاریخ اجرای آن.
- شخصی که روش‌های توافقی رسیدگی را بررسی کرده است و تاریخ و میزان این بررسی.

استاندارد خدمات مرتبط ۴۴۰۰ (تجدیدنظر شده ۱۴۰۳)

روش‌های توافقی رسیدگی

پیوست ۱ (رک: بندت-۳۸)

نمونه قرارداد

سربرگ موسسه حسابرسی (حاوی نشانی)

نمونه زیر برای قرارداد اجرای روش‌های توافقی در ارتباط با مطالب این استاندارد ارائه شده است که می‌تواند برحسب شرایط و نیازهای هر مورد و در صورت ضرورت، تعدیل شود. این قرارداد برای یک دوره گزارشگری تنظیم شده است و در صورت اجرای روش‌های توافقی رسیدگی در دوره‌های دیگر، نیازمند بازنگری است. در تعدیل قرارداد، ممکن است کسب نظر مشاور حقوقی مناسب باشد.

قرارداد اجرای روش‌های توافقی رسیدگی به اطلاعات مالی

عطف به درخواست [طرف قرارداد] از [حسابرس] برای اجرای روش‌های توافقی درباره [موضوع مدنظر] - در این نمونه: فرآیند تدارکات طرف قرارداد، این قرارداد بین [طرف قرارداد] و [حسابرس] منعقد می‌گردد.

این رسیدگی مطابق با استاندارد خدمات مرتبط ۴۴۰۰ با عنوان روش‌های توافقی رسیدگی انجام خواهد شد. در انجام روش‌های توافقی رسیدگی الزامات اخلاقی مربوط رعایت خواهد شد و الزامی برای حفظ استقلال وجود ندارد.

موضوع قرارداد

۱. اجرای روش‌های توافقی طبق استاندارد ۴۴۰۰ که مستلزم اجرای روش‌های مورد توافق با [طرف قرارداد] و گزارش یافته‌های حاصل از آن در گزارش روش‌های توافقی رسیدگی است. یافته‌ها نتایج عینی اجرای روش‌های توافقی است. مناسب بودن این روش‌ها برای دستیابی به اهداف رسیدگی به تائید [طرف قرارداد] (و در موارد مقتضی، سایر اشخاص) رسیده است. تشخیص مناسب بودن روش‌های توافق شده با حسابرس نبوده و در این خصوص تعهدی ندارد. روش‌های توافقی رسیدگی بر این اساس انجام خواهد شد که مسئولیت موضوع مدنظر بر عهده [طرف قرارداد] است. روش‌های توافقی رسیدگی جزو خدمات اطمینان بخشی نیست و بر این اساس اظهار نظر یا نتیجه‌گیری اطمینان‌بخشی در گزارش روش‌های توافقی رسیدگی درج نخواهد شد.

۲. هدف روش‌هایی که توسط [حسابرس] اجرا می‌شود صرفاً کمک به [طرف قرارداد] برای پی بردن به پاسخ این سوال است که آیا فرآیند تدارکات در انطباق با آیین‌نامه معاملات [طرف قرارداد] است یا خیر^۱. بنابراین، گزارش روش‌های توافقی برای طرف قرارداد ارسال خواهد شد و گزارش مذکور ممکن است برای اهداف دیگر مناسب نباشد.

تعهدات [حسابرس]

اجرای روش‌های توافقی رسیدگی

۳. روش‌هایی که اجرا خواهد شد و گزارش یافته‌های حاصل از آن که در اختیار طرف قرارداد قرار خواهد گرفت، به شرح زیر است:

- فهرست قراردادهای خرید منعقد شده از تاریخ ... تا ... از مدیریت [طرف قرارداد] دریافت می‌شود تا قراردادهایی که مبلغ آنها بیش از ... میلیارد ریال است مشخص گردد.
- سوابق مناقصه کلیه قراردادهای بیش از ... میلیارد ریال با قراردادها مقایسه می‌شود تا مشخص گردد آیا برای هر قرارداد حداقل ۳ استعلام از "فهرست واجدین شرایط" [طرف قرارداد] دریافت شده است یا خیر.
- در خصوص هر یک از قراردادهایی که مبلغ آنها بیش از ... میلیارد ریال است، مبلغ قابل پرداخت طبق قرارداد با مبلغی که نهایتاً

^۱ در این نمونه، طرف قرارداد، استفاده کننده نیز است.

استاندارد خدمات مرتب ۴۴۰۰ (تجدیدنظر شده ۱۴۰۳)

روش‌های توافقی رسیدگی

به طرف قرارداد خرید توسط [طرف قرارداد] پرداخت شده است، مقایسه می‌شود تا مشخص گردد آیا مبلغی که نهایتاً به طرف قرارداد خرید پرداخت شده با مبلغ منعکس در قرارداد یکسان بوده است یا خیر.

تبصره: دوره زمانی اعمال این روش‌ها از تاریخ ... تا ... است.

گزارش روش‌های توافقی رسیدگی

۴. گزارش روش‌های توافقی رسیدگی در اجرای این قرارداد صادر خواهد شد که در آن روش‌های توافقی رسیدگی اجرا شده و یافته‌های حاصل از آن توصیف خواهد شد [ارجاع مناسب به شکل و محتوای مورد انتظار گزارش، حسب مورد، صورت گیرد].
۵. امضای این قرارداد به منزله تایید و توافق با مفاد آن، از جمله روش‌های خاص مورد توافق طرفین و مناسب بودن این روش‌ها برای اهداف رسیدگی است.

تعهدات واحد تجاری

۶. ارائه کلیه اطلاعات، اسناد، مدارک و دفاتر (دستی و یا کامپیوتری) مورد نیاز برای اجرای روشهای توافقی.
۷. عدم استفاده از گزارش (یافته‌های عینی) برای مقاصدی غیر از هدف یاد شده در بند ۲ بالا، و توزیع گزارش مزبور منحصر بین اشخاصی که در مورد روشهای بالا توافق کرده‌اند.
۸. تامین محل کار، امکانات و تسهیلات مناسب و همچنین، همکاری کارکنان واحد تجاری در تهیه و ارائه صورت ریز و جداول تفصیلی مورد نیاز برای انجام هر چه بهتر موضوع قرارداد.
۹. پرداخت به موقع صورت حساب‌های حق الزحمه.

حق الزحمه

۱۰. مبنای تعیین حق الزحمه، مدت کارکرد حسابرسان مامور انجام کار است که متناسب با پیشرفت کار، صورت حساب می‌شود. حق الزحمه ساعتی هر یک از حسابرسان بر حسب تجربه و مهارت و در نتیجه، میزان مسئولیتی که به عهده دارند، متفاوت است. طبق بررسیهای به عمل آمده، حق الزحمه، شامل حق الزحمه ساعات کار مستقیم، سایر هزینه‌های مستقیم (از قبیل هزینه‌های فوق العاده ماموریت خارج از مرکز، ایاب و ذهاب) و سربار قابل تخصیص، در مجموع به میزان ... ریال برآورد می‌شود.

سایر موارد

۱۱. مدت اعتبار این قرارداد ماه از تاریخ امضای آن توسط طرفین است .
۱۲. هرگونه اختلاف طرفین قرارداد در اجرای مفاد این قرارداد، طبق قوانین و مقررات موجود و در صورت ضرورت از طریق ارجاع به داور مرضی الطرفین حل و فصل خواهد شد.
۱۳. اگر به عللی خارج از حیطه اقتدار و اراده طرفین، انجام تمام یا قسمتی از تعهدات موضوع این قرارداد امکانپذیر نباشد، مادام که علل مزبور ادامه دارد عدم انجام تعهداتی که متأثر از این عوامل است، تخلف از مفاد قرارداد محسوب نمی‌شود.
۱۴. کلیه مکاتبات فی مابین به نشانی طرفین قرارداد به شرح زیر صورت می‌پذیرد و هرگونه تغییر در نشانی، به صورت کتبی به طرف دیگر قرارداد اعلام می‌شود.

نشانی واحد تجاری: کدپستی:

استاندارد خدمات مرتبط ۴۴۰۰ (تجدیدنظر شده ۱۴۰۳)

روش‌های توافقی رسیدگی

تلفن: دورنگار: صندوق پستی:

نشانی حسابرس: کد پستی:

تلفن: دورنگار: صندوق پستی:

۱۵. این قرارداد در ماده و تبصره و در ۲ نسخه تنظیم و در تاریخ به امضای طرفین قرارداد رسیده و رعایت مفاد آن برای طرفین الزام‌آور است.
[طرف قرارداد] [حسابرس]

استاندارد خدمات مرتبط ۴۴۰۰ (تجدیدنظر شده ۱۴۰۳)

روش‌های توافقی رسیدگی

پیوست ۲ (رک: بندت-۴۹)

مثال‌های تشریحی از گزارش روش‌های توافقی رسیدگی

مثال تشریحی ۱

مفروضات:

- طرف قرارداد، مخاطب گزارش روش‌های توافقی رسیدگی و تنها استفاده‌کننده آن است. طرف قرارداد، طرف مسئول موضوع مدنظر نیست. برای مثال، مقام ناظر، طرف قرارداد و استفاده‌کننده مورد نظر است و واحد تجاری تحت نظارت مقام ناظر، طرف مسئول است.
- براساس روش‌های توافقی رسیدگی اجرا شده، با ایرادات و اشکالاتی برخورد نشده است.
- حسابرس در اجرای روش‌های توافقی رسیدگی از کارشناس حسابرس استفاده نکرده است.
- هیچ محدودیتی در استفاده یا توزیع گزارش وجود ندارد.
- حسابرس ملزم به رعایت الزامات استقلال نبوده است.
- آستانه کمی توافق شده با طرف قرارداد برای گزارش موارد
- ایرادات یا اشکالات در روش ۳، مبلغ ۱۰۰ میلیون ریال تعیین شده است.

استاندارد خدمات مرتبط ۴۴۰۰ (تجدیدنظر شده ۱۴۰۳)

روش‌های توافقی رسیدگی

سربرگ موسسه حسابرسی (حاوی نشانی)

گزارش یافته‌های عینی درباره فرایند تدارکات

به: [مخاطب]

هدف گزارش روش‌های توافقی رسیدگی

هدف این گزارش صرفاً کمک به [طرف قرارداد] برای پی بردن به پاسخ این سوال است که آیا فرآیند تدارکات [طرف قرارداد] در انطباق با آیین‌نامه معاملات آن است یا خیر و ممکن است استفاده از این گزارش برای مقاصد دیگر مناسب نباشد.

مسئولیت‌های طرف قرارداد و طرف مسئول

[طرف قرارداد] تایید کرده است که روش‌های توافقی رسیدگی برای دستیابی به اهداف رسیدگی مناسب هستند.

[طرف مسئول] که توسط [طرف قرارداد] مشخص شده است، مسئول موضوع مدنظر است که روش‌های توافقی در مورد آن اجرا می‌شود.

مسئولیت‌های حسابرسی

روش‌های توافقی رسیدگی طبق استاندارد خدمات مرتبط ۴۴۰۰ "روش‌های توافقی رسیدگی" (تجدیدنظر شده ۱۴۰۳) اجرا شده است. اجرای روش‌های توافقی مستلزم اجرای روش‌های توافق شده با [طرف قرارداد] و گزارش یافته‌ها است که نتایج عینی حاصل از اجرای این روش‌ها می‌باشند. تشخیص مناسب بودن روش‌های توافق شده با حسابرسی نبوده و در این خصوص تعهدی ندارد.

روش‌های توافقی رسیدگی، جزو خدمات اطمینان‌بخشی نیست و بنابراین اظهارنظر یا نتیجه‌گیری اطمینان‌بخشی ارائه نمی‌شود.

اگر حسابرسی روش‌های رسیدگی را گسترش می‌داد ممکن بود با مسائل دیگری مواجه می‌گردید که گزارش آنها ضرورت می‌یافت.

اخلاق حرفه‌ای و کنترل کیفیت

حسابرسی الزامات اخلاقی را رعایت کرده است [الزامات اخلاقی مربوط، توصیف می‌شود]. برای مقاصد این کار، هیچ‌گونه الزامات مربوط به استقلال که حسابرسی ملزم به رعایت آن باشد، وجود نداشته است.

حسابرسی استاندارد کنترل کیفیت ۱ با عنوان کنترل کیفیت در مؤسسات ارائه‌کننده خدمات حسابرسی، سایر خدمات اطمینان‌بخشی و خدمات مرتبط را رعایت کرده است و از یک سیستم کنترل کیفیت جامع شامل سیاست‌ها و روش‌های مدون برای رعایت الزامات اخلاقی، استانداردهای حرفه‌ای و الزامات قانونی و مقرراتی مربوط بهره می‌برد.

استاندارد خدمات مرتب ۴۴۰۰ (تجدیدنظر شده ۱۴۰۳)

روش‌های توافقی رسیدگی

روش‌ها و یافته‌ها

حسابرس در خصوص فرآیند تدارکات، روش‌های منعکس در جدول زیر را که در مورد آنها با [طرف قرارداد] توافق شده است، اجرا کرده و یافته‌های حاصل از اجرای این روش‌ها در مقابل آن درج شده است:

یافته‌ها	روش‌ها	
فهرست قراردادهای خرید منعقد شده از تاریخ ۱ فروردین ۱۴۰۱ تا ۲۹ اسفند ۱۴۰۱ از مدیریت [طرف مسئول] دریافت گردید. از ۱۲۵ قرارداد منعکس شده در فهرست، ۳۷ قرارداد که مبلغ آنها بیش از ۱۰٫۰۰۰ ریال بود، مشخص گردید.	دریافت فهرست قراردادهای خرید منعقد شده از تاریخ ۱ فروردین ۱۴۰۱ تا ۲۹ اسفند ۱۴۰۱ از مدیریت [طرف مسئول] و مشخص کردن قراردادهایی که مبلغ آنها بیش از ۱۰٫۰۰۰ میلیون ریال است.	۱
سوابق مناقصه مربوط به ۳۷ قراردادی که مبلغ آنها بیش از ۱۰٫۰۰۰ میلیون ریال بود، مورد بررسی قرار گرفت. براساس بررسی انجام شده برای کلیه قراردادها حداقل ۳ استعلام از "فهرست واجدین شرایط" [طرف مسئول] دریافت شده است.	مقایسه سوابق کلیه قراردادهای بیش از ۱۰٫۰۰۰ میلیون ریال با قراردادها به این منظور که مشخص شود آیا برای هر قرارداد حداقل ۳ استعلام از "فهرست واجدین شرایط" [طرف مسئول] دریافت شده است یا خیر.	۲
نسخه‌ای از قراردادهایی که مبلغ آنها بیش از ۱۰٫۰۰۰ میلیون ریال بود، دریافت شد و مبلغ قابل پرداخت طبق قرارداد با مبلغی که نهایتاً [طرف مسئول] به طرف قرارداد خرید پرداخت کرده است، مقایسه گردید. تفاوت مبلغی که نهایتاً پرداخت شده است در تمام قراردادها، کمتر از ۱۰۰ میلیون ریال بوده و با مواردی از ایراد یا اشکال برخوردار نشده است.	در خصوص هر یک از قراردادهایی که مبلغ آنها بیش از ۱۰٫۰۰۰ میلیون ریال است، مقایسه مبلغ قابل پرداخت طبق قرارداد و مبلغی که نهایتاً توسط [طرف مسئول] به طرف قرارداد خرید پرداخت شده است به منظور مشخص کردن این موضوع که آیا مبلغ پرداخت شده با مبلغ قرارداد بیش از ۱۰۰ میلیون ریال تفاوت دارد یا خیر.	۳

امضای حسابرس

تاریخ

استاندارد خدمات مرتبط ۴۴۰۰ (تجدیدنظر شده ۱۴۰۳)

روش های توافقی رسیدگی

مثال تشریحی ۲

مفروضات:

- طرف قرارداد، همان طرف مسئول است. علاوه بر طرف قرارداد، مخاطب گزارش دیگری وجود دارد که استفاده کننده مورد نظر است. برای مثال، مقام ناظر، استفاده کننده مورد نظر است و واحد تجاری تحت نظارت، همزمان طرف قرارداد و طرف مسئول می باشد.
- براساس روش های توافقی رسیدگی اجرا شده، با ایرادات و اشکالاتی برخورد شده است.
- حسابرس در اجرای روش های توافقی از کار کارشناس حسابرس استفاده کرده و در گزارش روش های توافقی رسیدگی به این موضوع اشاره شده است.
- در استفاده از گزارش و توزیع آن، محدودیت وجود دارد.
- حسابرسی که روش های توافقی رسیدگی را اجرا می کند، حسابرس صورت های مالی طرف قرارداد (که طرف مسئول نیز هست) می باشد. حسابرس برای اجرای روش های توافقی با طرف قرارداد در مورد رعایت الزامات استقلال، که در حسابرسی صورت های مالی کاربرد دارد، به توافق رسیده است. حسابرس موافقت کرده است در این کار روش های توافقی رسیدگی، رعایت الزامات استقلال مربوط به حسابرسی صورت های مالی برای مقاصد روش های توافقی رسیدگی، در قرارداد درج شود.
- حسابرس به تاریخی که قرارداد روش های توافقی رسیدگی امضا شده است، اشاره کرده است.

استاندارد خدمات مرتبط ۴۴۰۰ (تجدیدنظر شده ۱۴۰۳)

روش‌های توافقی رسیدگی

سربزرگ موسسه حسابرسی (حاوی نشانی)

گزارش یافته‌های عینی درباره فرایند تدارکات

به: [مخاطبان]

هدف گزارش روش‌های توافقی رسیدگی و محدودیت در استفاده از گزارش و توزیع آن

هدف این گزارش صرفاً کمک به [استفاده‌کنندگان مورد نظر] برای پی بردن به این سوال است که آیا فرآیند تدارکات [طرف قرارداد] در انطباق با سیاست‌های [استفاده‌کنندگان مورد نظر] برای این فرآیند، اعمال می‌شود یا خیر و و ممکن است استفاده از این گزارش برای مقاصد دیگر مناسب نباشد. این گزارش صرفاً برای [طرف قرارداد] و [استفاده‌کنندگان مورد نظر] تهیه شده است و نباید توسط سایر اشخاص مورد استفاده قرار گیرد یا بین آنها توزیع شود.

مسئولیت‌های طرف قرارداد

[طرف قرارداد] تایید کرده است که روش‌های توافقی رسیدگی برای دستیابی به اهداف رسیدگی مناسب هستند. [طرف قرارداد] که طرف مسئول نیز می‌باشد [مسئول موضوع مدنظر است که روش‌های توافقی در مورد آن اجرا می‌شود].

مسئولیت‌های حسابرس

روش‌های توافقی رسیدگی طبق استاندارد خدمات مرتبط ۴۴۰۰ "روش‌های توافقی رسیدگی" (تجدیدنظر شده ۱۴۰۳) اجرا شده است. اجرای روش‌های توافقی مستلزم اجرای روش‌های توافق شده با [طرف قرارداد] و گزارش یافته‌ها است که نتایج عینی حاصل از اجرای این روش‌ها می‌باشند. تشخیص مناسب بودن روش‌های توافق شده با حسابرس نبوده و در این خصوص تعهدی ندارد. روش‌های توافقی رسیدگی، جزو خدمات اطمینان‌بخشی نیست و بنابراین اظهارنظر یا نتیجه‌گیری اطمینان‌بخشی ارائه نمی‌شود. اگر حسابرس روش‌های رسیدگی را گسترش می‌داد ممکن بود با مسائل دیگری مواجه می‌گردید که گزارش آنها ضرورت می‌یافت.

اخلاق حرفه‌ای و کنترل کیفیت

حسابرس الزامات اخلاقی [الزامات اخلاقی مربوط توصیف شود] و الزامات استقلال طبق [الزامات استقلال مربوط توصیف شود] را رعایت کرده است.

حسابرس استاندارد کنترل کیفیت ۱ با عنوان کنترل کیفیت در مؤسسات ارائه‌کننده خدمات حسابرسی، سایر خدمات اطمینان‌بخشی و خدمات مرتبط را رعایت کرده است و از یک سیستم کنترل کیفیت جامع شامل سیاست‌ها و روش‌های مدون برای رعایت الزامات اخلاقی، استانداردهای حرفه‌ای و الزامات قانونی و مقرراتی مربوط بهره می‌برد.

استاندارد خدمات مرتبط ۴۴۰۰ (تجدیدنظر شده ۱۴۰۳)

روش‌های توافقی رسیدگی

روش‌ها و یافته‌ها

حسابرس در خصوص فرایند تدارکات روش‌های منعکس در جدول زیر را که در مورد آنها در تاریخ ... با [طرف قرارداد] توافق شده است اجرا کرده و یافته‌های حاصل از اجرای این روش‌ها در مقابل آن درج شده است.

یافته‌ها	روش‌ها	
فهرست قراردادهای خرید منعقد شده از تاریخ ۱ فروردین ۱۴۰۱ تا ۲۹ اسفند ۱۴۰۱ از مدیریت دریافت گردید. از ۱۲۵ قرارداد منعکس شده در فهرست، ۳۷ قرارداد که مبلغ آنها بیش از ۱۰٫۰۰۰ ریال است.	دریافت فهرست قراردادهای خرید منعقد شده از تاریخ ۱ فروردین ۱۴۰۱ تا ۲۹ اسفند ۱۴۰۱ از مدیریت [طرف قرارداد] و مشخص کردن قراردادهایی که مبلغ آنها بیش از ۱۰٫۰۰۰ ریال است.	۱
سوابق مناقصه مربوط به ۳۷ قراردادی که مبلغ آنها بیش از ۱۰٫۰۰۰ میلیون ریال بود، مورد بررسی قرار گرفت. براساس بررسی انجام شده برای کلیه ۳۷ قرارداد، سوابق مناقصه ۵ قرارداد به زبان غیر فارسی بود که برای برگردان آنها از کارشناس حسابرس استفاده شد. از بین ۳۷ قرارداد مورد بررسی، در مورد ۳۶ قرارداد، شرط وجود حداقل ۳ شرکت کننده در "فهرست واجدین شرایط" [طرف قرارداد] رعایت شده است. یک قرارداد به مبلغ ۲۶٫۰۰۰ میلیون ریال بدون برگزاری مناقصه واگذار شده که مدیریت دلیل آن را محدودیت زمانی عنوان کرده است.	مقایسه سوابق کلیه قراردادهای بیش از ۱۰٫۰۰۰ میلیون ریال با قراردادها به این منظور که مشخص شود آیا برای هر قرارداد حداقل ۳ اعلام از "فهرست واجدین شرایط" [طرف قرارداد] دریافت شده است یا خیر. مقایسه هر یک از قراردادهای شناسایی شده با ارزش بالای ۱۰٫۰۰۰ میلیون ریال، با اسناد مناقصه و ارزیابی اینکه برای هر قرارداد مشمول مناقصه حداقل ۳ شرکت کننده در "فهرست واجدین شرایط" [طرف قرارداد] وجود دارد. در خصوص مناقصاتی که سوابق آنها به زبان غیرفارسی تهیه شده است قبل از بررسی باید سوابق توسط مترجم مورد تأیید حسابرس به فارسی برگردان شود.	۲
نسخه‌ای از قراردادهایی که مبلغ آنها بیش از ۱۰٫۰۰۰ میلیون ریال بود، دریافت شد و مبلغ قابل پرداخت طبق قرارداد با مبلغی که نهایتاً [طرف قرارداد] به طرف قرارداد خرید پرداخت شده است، مقایسه گردید. در خصوص ۲۶ قرارداد مبلغ مورد توافق در قرارداد با مبلغی که نهایتاً توسط [طرف قرارداد] به طرف قرارداد خرید پرداخت شده است اختلاف دارد که دلیل آن افزایش ۳ درصدی نرخ مالیات بر فروش بوده که از آبان ۱۴۰۱ لازم‌الاجرا گردیده است.	در خصوص هر یک از قراردادهایی که مبلغ آنها بیش از ۱۰٫۰۰۰ میلیون ریال است، مقایسه مبلغ قابل پرداخت طبق قرارداد و مبلغی که نهایتاً توسط [طرف قرارداد] به طرف قرارداد خرید پرداخت شده است به این منظور که مشخص شود آیا مبلغی که نهایتاً پرداخت شده به میزان مبلغ توافق شده در قرارداد بوده است یا خیر.	۳

امضای حسابرس

تاریخ

مثال تشریحی ۳**مفروضات:**

- هیئت‌مدیره بانک ... ، مخاطب گزارش روش‌های توافقی رسیدگی است اما تنها استفاده‌کننده آن نیست. هیئت‌مدیره بانک ... ، تنها طرف مسئول موضوع مدنظر است.
- براساس روش‌های توافقی رسیدگی اجرا شده، با ایرادات و اشکالاتی برخورد شده است.
- حسابرس در اجرای روش‌های توافقی رسیدگی از کارشناس حسابرس استفاده نکرده است.
- در استفاده از گزارش و توزیع آن، محدودیت وجود ندارد.
- حسابرسی که روش‌های توافقی رسیدگی را اجرا می‌کند، حسابرس صورت‌های مالی طرف قرارداد (که طرف مسئول نیز هست) می‌باشد. حسابرس برای اجرای روش‌های توافقی با طرف قرارداد در مورد رعایت الزامات استقلال، که در حسابرسی صورت‌های مالی کاربرد دارد، به توافق رسیده است. حسابرس موافقت کرده است در این کار روش‌های توافقی رسیدگی، رعایت الزامات استقلال مربوط به حسابرسی صورت‌های مالی برای مقاصد روش‌های توافقی رسیدگی، در قرارداد درج شود.
- حسابرس به تاریخی که قرارداد روش‌های توافقی رسیدگی امضا شده است، اشاره کرده است.

استاندارد خدمات مرتبط ۴۴۰۰ (تجدیدنظر شده ۱۴۰۳)

روش‌های توافقی رسیدگی

سرپرک موسسه حسابرسی (حاوی نشانی)

گزارش یافته‌های عینی درباره صورت املاک و سهام تحت تملک

به: هیئت‌مدیره بانک ...

هدف گزارش روش‌های توافقی رسیدگی

هدف این گزارش صرفاً کمک به هیئت‌مدیره بانک ... برای پی بردن به پاسخ این سوال است که آیا صورت‌ریز املاک و سهام تحت تملک بانک در تاریخ ۲۹ اسفند ... و عملکرد فروش املاک مازاد و سهام تحت تملک طی سال ... به شرح فهرست پیوست ... و ... با صورت‌های مالی حسابرسی شده، دفاتر و اسناد و مدارک ارائه شده از سوی بانک در ارتباط با مواد ۱۶ و ۱۷ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور و نیز بخشنامه شماره ... مورخ ... بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران انطباق دارد یا خیر و ممکن است استفاده از این گزارش برای مقاصد دیگر مناسب نباشد.

مسئولیت‌های طرف قرارداد و طرف مسئول

بانک ... تایید کرده است که روش‌های توافقی رسیدگی برای دستیابی به اهداف رسیدگی مناسب هستند.

بانک ... مسئول موضوع مدنظر است که روش‌های توافقی در مورد آن اجرا می‌شود.

مسئولیت‌های حسابرس

روش‌های توافقی رسیدگی طبق استاندارد خدمات مرتبط ۴۴۰۰ "روش‌های توافقی رسیدگی" (تجدیدنظر شده ۱۴۰۳) اجرا شده است. اجرای روش‌های توافقی مستلزم اجرای روش‌های توافق شده با بانک ... و گزارش یافته‌ها است که نتایج عینی حاصل از اجرای این روش‌ها می‌باشند. تشخیص مناسب بودن روش‌های توافق شده با حسابرس نبوده و در این خصوص تعهدی ندارد.

روش‌های توافقی رسیدگی، جزو خدمات اطمینان‌بخشی نیست و بنابراین اظهارنظر یا نتیجه‌گیری اطمینان‌بخشی ارائه نمی‌شود.

اگر حسابرس روش‌های رسیدگی را گسترش می‌داد ممکن بود با مسائل دیگری مواجه می‌گردید که گزارش آنها ضرورت می‌یافت.

اخلاق حرفه‌ای و کنترل کیفیت

حسابرس الزامات اخلاقی [الزامات اخلاقی مربوط توصیف شود] و الزامات استقلال طبق [الزامات استقلال مربوط توصیف شود] را رعایت کرده است.

حسابرس استاندارد کنترل کیفیت ۱ با عنوان کنترل کیفیت در مؤسسات ارائه‌کننده خدمات حسابرسی، سایر خدمات اطمینان‌بخشی و خدمات مرتبط را رعایت کرده است و از یک سیستم کنترل کیفیت جامع شامل سیاست‌ها و روش‌های مدون برای رعایت الزامات اخلاقی، استانداردهای حرفه‌ای و الزامات قانونی و مقرراتی مربوط بهره می‌برد.

روش‌ها و یافته‌ها

حسابرس در خصوص عملکرد بانک ... در ارتباط با انطباق صورت‌ریز املاک و سهام تحت تملک با صورت‌های مالی حسابرسی شده، دفاتر و اسناد و مدارک ارائه شده از سوی بانک، روش‌های منعکس در جدول زیر را که در مورد آنها در تاریخ ... با بانک ... توافق شده است، اجرا کرده و یافته‌های حاصل از اجرای این روش‌ها در مقابل آنها درج شده است:

استاندارد خدمات مرتبط ۴۴۰۰ (تجدید نظر شده ۱۴۰۳)

روش‌های توافقی رسیدگی

یافته‌ها	روش‌ها	
<p>۱. از تعداد ... فقره املاک مزاد بانک که براساس بند "الف" ماده ۱۶ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مشمول واگذاری می باشد، تعداد ... فقره املاک به ارزش دفتری ... میلیارد ریال و تعداد ... فقره به ارزش دفتری ... میلیارد ریال به ترتیب مشمول بندهای "الف" و "ب" تبصره (۱) ماده ۱۷ قانون مذکور قلمداد گردیده و به فروش نرسیده است. در این ارتباط تاییدیه بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ارائه نشده است.</p> <p>۲. تعداد ... فقره از املاک تملیکی مزاد به مبلغ ... میلیارد ریال به دلایلی نظیر عدم انتقال اسناد مالکیت و یا مشکلات حقوقی، به بانک منتقل نشده است (تاریخ تملیک آنها مربوط به سال‌های ... تا ... می باشد). علاوه بر این تعداد ... فقره از املاک ملکی به ارزش دفتری ... میلیارد ریال و ... فقره املاک در دست احداث به مبلغ ... میلیارد ریال فاقد سند مالکیت رسمی به نام بانک است.</p> <p>۳. از تعداد ... فقره املاک مزاد تملیک شده که اسناد مالکیت آن به نام بانک شده، تعداد ... فقره به مبلغ ... میلیارد ریال در تصرف بانک نیست.</p> <p>۴. تعداد ... فقره املاک تملیک شده در سال‌های ... تا ... به مبلغ ... میلیارد ریال در سال مالی مورد گزارش در حساب‌ها ثبت شده است.</p> <p>۵. تعداد ... واحد تجاری در ازای تسویه بخشی از طلب از سازمان ... بابت اوراق مشارکت تملیک و اسناد مالکیت آن به بانک منتقل شده است. لیکن از این بابت ثبتی در حساب‌ها به عمل نیامده است.</p> <p>۶. طبق یادداشت توضیحی ... صورت‌های مالی، شعب بانک در کشور ... دارای مبلغ ... میلیارد ریال وثایق تملیکی است. صورت ریز مبلغ مزبور ارائه نشده است. طبق شواهد موجود وثایق مزبور شامل املاک است لیکن املاک مذکور در صورت املاک منعکس نگردیده و از طریق سامانه مربوط نیز به بانک مرکزی گزارش نشده است. ضمناً اطلاعاتی در خصوص وثایق تملیکی سایر شعب خارج از کشور بانک به این موسسه ارائه نشده است.</p>	<p>تطبیق صورت املاک با دفاتر و صورت‌های مالی بانک و رسیدگی و مشاهده عینی اسناد مالکیت و سایر مدارک مثبته و بررسی موارد عدم رعایت بندهای "الف" و "ب" تبصره (۱) ماده ۱۷ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور.</p>	<p>۱</p>

استاندارد خدمات مرتبط ۴۴۰۰ (تجدیدنظر شده ۱۴۰۳)

روش‌های توافقی رسیدگی

یافته‌ها	روش‌ها	
۷. بخشی از اداره‌های مرکزی بانک به ساختمان ... منتقل شده است لیکن ساختمان‌های محل قبلی فعالیت آنها در فهرست املاک مازاد بانک درج نشده است.		
صورت سرمایه‌گذاری در سهام که به طور مستقیم در تملک بانک قرار دارد در تاریخ ۲۹ اسفند ... با صورت‌های مالی و دفاتر بانک تطبیق یافت و مدارک مثبت ارقام عمده آن رسیدگی و مشاهده عینی شده است. موارد قابل ذکر در این خصوص به شرح زیر است: ۱. سهام تعداد ... شرکت با فعالیت غیربانکی متعلق به بانک به بهای تمام شده ... میلیارد ریال مشمول بند "الف" تبصره (۱) ماده ۱۷ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور قلمداد گردیده و به فروش نرسیده است. در این ارتباط وفق مفاد تبصره مذکور، تاییدیه از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران یا سازمان بورس اوراق بهادار مبنی بر انجام اقدام لازم برای واگذاری اخذ نشده است. همچنین تعداد ... شرکت با فعالیت غیربانکی متعلق به بانک ... به بهای تمام شده ... میلیارد ریال وجود دارد که اقدام لازم برای فروش آن انجام نشده است. ۲. سرمایه‌گذاری در سهام شرکت ... به بهای تمام شده ... میلیارد ریال که معادل کل آن در سال‌های قبل کاهش ارزش در حساب‌ها منظور شده است، در سهام تحت تملک بانک منعکس نشده و از طریق سامانه مربوط به بانک مرکزی گزارش نشده است. ۳. به‌رغم فروش سرمایه‌گذاری در سهام شرکت ... در سال ... بهای تمام شده سهام مزبور به مبلغ ... میلیارد ریال (معادل کل آن کاهش ارزش در حساب‌ها منظور شده است) از حساب‌ها حذف نشده است.	۲ تطبیق صورت سهام تحت تملک بانک با صورت‌های مالی و دفاتر بانک و رسیدگی به مدارک مثبت آن و دریافت تاییدیه برای سال مالی ... از شرکت‌های سرمایه‌پذیر.	
در خصوص عملکرد فروش املاک مازاد و سهام تحت تملک بانک، موارد قابل ذکر به شرح زیر است: ۱. عملکرد مزبور نشان‌دهنده فروش تعداد ... فقره از املاک مازاد و سهام تعداد ... شرکت با فعالیت غیربانکی مازاد به ترتیب به ارزش دفتری ... میلیارد ریال و ... میلیارد ریال است که تعداد ... فقره از املاک به ارزش دفتری ... میلیارد ریال به دلایلی از جمله فروش به روش اجاره به شرط تملیک، عدم انتقال قطعی اسناد مالکیت به نام خریدار و یا عدم تکمیل مدارک فروش از دفاتر خارج نگردیده است و در صورت ارائه شده به طور مضاعف منظور شده	۳ تطبیق عملکرد فروش املاک مازاد و سهام تحت تملک بانک طی سال ... با صورت‌های مالی بانک و رسیدگی به مدارک مثبت.	

استاندارد خدمات مرتبط ۴۴۰۰ (تجدیدنظر شده ۱۴۰۳)

روش‌های توافقی رسیدگی

یافته‌ها	روش‌ها	
<p>است. بنابراین سود فروش اقلام مذکور به مبلغ ... میلیارد ریال با سود منعکس در صورت‌های مالی بانک به مبلغ ... میلیارد ریال (یادداشت توضیحی ... صورت‌های مالی) قابل انطباق نیست.</p> <p>۲. طبق قراردادهای فروش اموال بانک، در صورت عدم ایفای تعهدات مشتریان از جمله بازپرداخت اقساط طبق مفاد قرارداد، بانک اختیار فسخ و برگشت اموال را دارد. به دلیل نبود سیستم حسابداری متمرکز، امکان کنترل تعداد پرونده‌های دارای اقساط معوق فراهم نشده است. در محدوده نمونه‌های انتخابی به رغم گذشت بیش از ... سال از انعقاد قرارداد فروش اموال تملیکی شرکت ... با بهای تمام شده به مبلغ ... میلیارد ریال تا پایان سال مورد گزارش پرداخت قسطی از سوی خریدار صورت پذیرفته است.</p>		
<p>گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی نسبت به صورت‌های مالی بانک برای سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ... مطالعه و بررسی شد. در این خصوص به استثنای موارد مندرج در بندهای شماره ۲ و ۳ یافته‌های روش اول، به مورد دیگری برخورد نگردید.</p>	<p>مطالعه و بررسی گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی نسبت به صورت‌های مالی بانک برای سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ... و موارد منعکس شده در گزارش مزبور در رابطه با املاک و سهام تحت تملک.</p>	۴

امضای حسابرس

تاریخ